

UNDERDÅNIGT UTLÅTANDE

ANGÅENDE VISSA FRÅGOR RÖRANDE ÄNDRING I

BEVILLNINGSLAGSTIFTNINGEN

AFGIFVET DEN 9 DECEMBER 1895

AF

DERTILL I NÅDER FÖRORDNADE KOMITERADE.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1895.

Till Konungen.

Med afseende derå, att det förslag till förordning angående inkomstbevilning, som vissa af chefen för finansdepartementet jemlikt nådigt bemyndigande tillkallade personer med betänkande den 2 november 1894

afgifvit, blifvit i viktiga hänseenden bygdt på andra grunder än nu gällande förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, i det att, bland annat, följande förändringar af mera hufvudsaklig betydelse föreslagits, nemligen: borttagande af den nuvarande fastighetsbevilningen och dess ersättande med en i vissa afseenden med nuvarande inkomstbevilning likartad bevilning för inkomst af fast egendom, införande af ren inkomstbevilning för afkastning af skog utöfver husbehovet, förhöjning i bevilningen för inkomst af kapital, beskattning af den utdelning, delegare i aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank uppbär från bolaget eller banken, medgifvande i större utsträckning än för närvarande af afdrag vid inkomsttaxeringen för ränta å skuld samt införande af obligatorisk sjelfdeklaration;

har Eders Kongl. Maj:t, sedan utlåtanden öfver förenämnda författningsförslag inhemtats från öfverståthållareembetet och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen samt från kammarrätten, den 11 sistlidne september funnit godt uppdraga åt en komité att till Eders Kongl. Maj:t inkomma med yttrande i fråga ej mindre om lämpligheten af nyssberörda nya beskattningsgrundsatsers upptagande i bevilningslagstiftningen än äfven om det sätt, hvarpå sagda grundsatser blifvit i författningsförslaget tillämpade.

Till ordförande i denna komité förordnades i nåder undertecknad Svedelius samt till ledamöter undertecknade Cavalli, Jonsson, Måusson, Nisser, Restadius och Wachtmeister tillika med grosshandlaren Oscar Almgren och grosshandlaren Olof Melin, hvilka begge sistnämnde dock på derom gjord underdånig ansökning entledigades från uppdraget, hvilket anförtroddes, i deras ställe, åt undertecknade Hammarskjöld och Rettig. Till sekreterare hos komitén förordnades i nåder sekreteraren hos generaltullstyrelsen, vice häradshöfdingen Alexis Hammarström.

Komitén, som för fullgörande af sitt uppdrag sammanträdde härstädes den 5 sistlidne oktober, och som nu afslutat sitt arbete, får härmed i underdånighet afgifva det äskade yttrandet med bifogande af de skiljaktiga meningar, som i afseende å särskilda delar af det granskade förslaget blifvit af vissa af komiténs ledamöter uttalade.

I sammanhang härmed finner sig komitén böra i underdånighet

framhålla, att införande af obligatorisk sjelfdeklaration, på sätt förslaget innehåller, måste, för tillgodoseende af de skattskyldiges berättigade kraf på hemlighållande af deras till beskattningsmyndigheterna lemnade uppgifter rörande deras ekonomiska förhållanden, förutsätta sådan ändring i gällande tryckfrihetsförordning, att tillgång till dessa uppgifter icke medgifves annan än den, som i och för taxeringen skall deraf erhålla del. Komitén anser sig icke heller böra underlåta att såsom sin åsigt uttala, att den betydligt ökade skriftvexling i taxeringsfrågor, som enligt förslaget är afsedd att, dels i det allmännas och dels i de skattskyldiges eget intresse, ega rum, påkallar särskilda bestämmelser, i syfte att rätt till begagnande af tjänstefrimärken och tjänstebrefkort vid sådan skriftvexling medgifves bevillningsberedningarnas ordförande samt de kronans ombud äfvensom protokollsförande hos beskattningsnämnderna, hvilka icke på grund af innehafvande tjänstebefattning redan ega sådan rätt.

Stockholm den 9 december 1895.

Underdånigst

A. G. SVEDELIUS.

H. CAVALLI.

HUGO HAMMARSKJÖLD.

OLOF JONSSON.

IVAR MÅNSSON.

MARTIN NISSER.

D. G. RESTADIUS.

JOHN RETTIG.

HANS WACHTMEISTER.

Alexis Hammarström.

Enligt hvad de af chefen för finansdepartementet tillkallade personer, hvilka utarbetat det nu till granskning föreliggande förslaget till bevillningsförordning, sjelfve anført, har sätet för fullgörandet af det dem lemnade uppdraget väsentligen bestämts af de uttalanden, som vid 1892 års urtima riksdag egde rum från begge statsmakternas sida rörande nödvändigheten att med hänsyn till den ökade direkta beskattning, hvilken förutsattes blifva en följd af nämnda Riksdags beslut, företaga en revision af bevillningsförordningens bestämmelser, i syfte så väl att i allmänhet öka deras effektivitet som ock att åvägbringa en mera likformig tillämpning af förordningen samt särskildt med beskattning på ett verksammare sätt än för närvarande träffa vissa inkomstarter.

Vid den granskning, förslaget underkastats hos de deröfver hörda myndigheterna, har anmärkts, bland annat, att, jemlikt de vid förslaget fogade beräkningar öfver verkningarne i statsfinansielt hänseende af de föreslagna ändringarne i grunderna för allmänna bevillningens utgörande, förslaget, derest det godkändes, åtminstone icke skulle öka statsverkets inkomst af ifrågavarande skatttitel. Berörda beräkningar äro emellertid, såsom ock vid deras framläggande erinrats, af mycket osäker beskaffenhet, då de i väsentliga delar måst, i saknad af erforderligt statistiskt underlag, byggas på lösa antaganden. Å andra sidan synes man egentligen icke heller hafva med förslaget åsyftat, att med bibehållande af nuvarande skattefot allmänna bevillningen ovilkorligen skulle inbringa mera i statskassan än hittills. Hufvudsakliga syftet med förslaget synes hafva varit att åstadkomma en jemnare fördelning af skattebördan i förhållande till de skattskyldiges skatteförmåga, på det att, i den mån ökade bidrag till statsbehofvens fyllande kunde behöfva genom allmänna bevillningen upptagas, sådant måtte utan allt för stor olägenhet kunna ske, vare sig omedelbart genom skattefotens höjning eller genom en särskild tilläggsbevillning.

Med afseende å berörda med det föreliggande förslaget afsedda hufvudsakliga syfte erinras i motiven, hurusom man numera allmänt är

ense derom, att den direkta skatten till staten måste, så vida den skall motsvara fordringarne på rättvisa och billighet, anordnas på grundval af den personliga skatteförmågan, hvilken väsentligast bestämmes af den skattskyldiges behållna inkomst och hans på denna inkomst hänvisade behof, samt hurusom dessa faktorer endast vid en allmän inkomstskatt kunna vinna vederbörligt beaktande, och att det förty är denna skatteform, hvilken måste uppställas såsom det slutliga målet för reformerandet af den direkta skatten till staten. Från denna utgångspunkt granskas vidare nu gällande bevillningsförordnings ändamålsenlighet, dervid *allmänna bevillningens karakter af en kombinerad afkastnings- och inkomstskatt* framhålles såsom en hufvudsaklig orsak till den ojemnhet, hvarmed skatten drabbar de skattdragande. Öfvertygade om, att det med bevillningsförordningens revision afsedda målet förutsätter, att afkastningsskatten, d. v. s. fastighetsbevillningen, ersättes genom inkomstbevillningens utsträckande i mer eller mindre fullkomlig form äfven till inkomst af fast egendom, men derjemte erkännande vigten af de betänkligheter, som, på grund af svårigheten att åstadkomma en tillfredsställande taxering af inkomst af fast egendom, hittills gjort sig gällande, då fråga varit om fastighetsbevillningens utbytande mot bevillning för inkomst af sådan egendom, och under framhållande af den ytterligare svårighet vid en dylik ändring, som sambandet mellan bevillningen och den kommunala beskattningen bereder, hafva de för den ifrågavarande revisionen tillkallade personerna förklarat sig anse lämpligaste sättet för det föresatta målets vinnande för närvarande vara att anlita en medelväg, som, utan att helt och hållet bryta med det bestående, dock möjliggjorde ett närmande till den rena inkomstskatten.

För sådant ändamål föreslås, att fast egendom fortfarande skall likasom hittills och enligt väsentligen samma grunder som för närvarande uppskattas till sitt verkliga värde — efter hvilket den kommunala beskattningen fortfarande skall utgöras — samt egendomens afkastning, deri, hvad jordbruksfastighet beträffar, inbegripen jemväl afkastningen af det i jordbruksrörelsen nedlagda kapital och arbete, beräknas i visst fixt förhållande till detta värde; att, för bestämmande af den skattskyldiges behållna inkomst af denna afkastning, afdrag till viss gräns (högst 40 procent af afkastningens belopp) må ega rum för ränta å egendomen vidlådande, d. v. s. i egendomen in-tecknad verklig gäld; samt att den sålunda bestämda nettoinkomsten af fast egendom skall sammanföras med egarens taxerade inkomst af andra inkomstkällor, i syfte att på totala inkomstbeloppet må tillämpas bestämmel-

serna om befrielse från eller lindring i bevillningen för smärre inkomster, hvarvid emellertid den begränsning i berörda bestämmelsers tillämpning skulle ega rum, att bevillning alltid skulle utgöras för minst 60 procent af den del af beräknade fastighetsinkomsten, som återstode efter vederbörligt skuldränteafdrag.

Angående de sålunda ifrågasatta ändringarna i grunderna för fastighetsbeskattningen hafva vidt skilda åsikter uttalats af dem bland de hörda myndigheterna, hvilka inlåtit sig i en närmare granskning äfven af förslaget principer. Somliga lemna förslaget i denna del utan principiell anmärkning, andra förorda detsamma med en eller annan modifikation, åter andra afstyrka det mer eller mindre kraftigt. Några hafva funnit förslaget egnadt att »vägabrinda en mera rättvis och jemlik beskattning», andra hafva ansett det i oskälighet grad gynna den fastighetsegande klassen på andra samhällsklassers bekostnad o. s. v. Komitéen går nu att, efter samvetsgrant öfvervägande af skälen för och emot förslaget i nu förevarande del, redogöra för sin uppfattning beträffande det inbördes företrädet mellan de föreslagna nya bestämmelserna och de i ämnet nu gällande.

Otvifvelaktigt är väl, att inkomstbeskattningens utsträckande äfven till inkomst af fast egendom i många afseenden skulle medföra fördelar ur synpunkten af skatteförmågans vederbörliga beaktande. Det torde dock skäligen kunna ifrågasättas, om en rättvis beskattning af den fasta egendomen är praktiskt utförbar eller ens principiellt möjlig med anlitande endast och allenast af den rena inkomstskatten. Den fasta egendomen såsom sådan har i alla tider och i så godt som alla civiliserade stater ansetts såsom ett särskildt framstående skatteobjekt. Oafsedt att historiska förhållanden ställt detta skatteobjekt i förgrunden, är det ur statsfinansiell synpunkt naturligt, att detsamma äfven under senare tider bibehållit en framskjuten plats, i betraktande af den fasta egendomens egenskap att utgöra ett oflyttbart och, åtminstone hvad jorden beträffar, oförstörbart kapital samt att erbjuda det allmänna städse påräkneliga och icke allt för mycket vexlande skattebidrag äfven i tider af nöd, då det rörliga kapitalet väsentligen förminskas eller drager sig ur landet. Men jemväl andra skäl kunna åberopas för ett särskildt framhållande af den fasta egendomen såsom skatteobjekt.

Man har i sådant afseende velat göra gällande, att den fasta egendomen kan anses mera omedelbart än hvarje annat beskattningsföremål draga nytta af det skydd och hägn, staten bereder, och att skatten måste till en del anses såsom en godtgörelse till det allmänna

för individens rätt att med andras uteslutande förfoga öfver och tillgodogöra sig en del af statens territorium. Äfven om man ställer sig på den ståndpunkt, att man anser den direkta skatten till staten böra utgöras utan allt afseende å de fördelar, den skattskyldige af staten emottager, allenast i förhållande till skatteförmågan, lär man emellertid icke kunna undgå att erkänna, att, på sätt äfven medgifves i motiveringen till det föreliggande förslaget, den särskildt förmånliga ställning, *sjelfva eganderrätten* till fastighet medför, jemväl verkar en icke oväsentlig höjning i skatteförmågan, alldeles oafsedt att den af fastigheten härflytande *inkomstens* egenskap af fonderad obestriddigen verkar i samma riktning.

Förklaringsgrunden må nu vara hvilken som helst, ett sakförhållande är emellertid, att i alla de länder, hvilkas skattepolitik kan tjena oss till föredöme, den fasta egendomen drabbas af särskild fastighets- eller förmögenhetsskatt, äfven der en, fastighetsafkomsten omfattande inkomstbeskattning finnes införd. Man hör understundom uppgifvas, att i *England* någon nämnvärd fastighetsbeskattning icke skulle bestå utom den inkomstbeskattning, som drabbar afkomsten af sådan egendom. Denna uppfattning torde dock vid närmare granskning visa sig icke vara fullt hållbar. Visserligen har den å den engelska jorden hvilande grundskatten till staten numera till en del upphört att utgå. Men bortfallandet af denna del, som för öfrigt icke afskrifvits utan aflöstes efter skattens kapitaliserade belopp, har ännu icke nedbragt skattens afkastning med mera än omkring hälften. Vidare har äfven den i *England* utgående skatten på bebodda hus delvis karakteren af fastighetsskatt; och slutligen bör i fråga om de engelska fastigheternas beskattning ihågkommas, att den del af de engelska kommunernas ganska ansenliga inkomstbehof, som täckes genom egentlig beskattning (ungefär hälften af hela inkomsten), i sin helhet uttages genom direkt beskattning af fastigheterna inom de respektive kommunerna, under det att det rörliga kapitalet och dess afkastning likasom andra inkomster åtnjuta frihet från den kommunala beskattningen.

Vidare skulle man möjligen vilja hänvisa på det förhållande, att i *Preussen* staten genom den år 1893 vidtagna skattereformen afstått från grundskatt och byggnadsskatt. Men härvid bör märkas, dels att dessa skattearter i allt fall fortfarande komma att drabba fastigheterna, då desamma endast, med anledning af det trängande behovet af en reform i kommunalbeskattningen, öfverlåtits åt kommunerna, dels ock att i sammanhang härmed införts en särskild förmögenhetsskatt, hvil-

ken naturligtvis, vid sidan af inkomstskatten, drabbar, förutom det rörliga kapitalet, jemväl den fasta egendomen.

Hos oss är, sedan den af 1892 års urtima Riksdag beslutade grundskatteafskrifningen hunnit genomföras, bevillningen af fast egendom den enda å sådan egendom hvilande skatt till staten. Anser man nu, med en allmän inkomstskatt såsom slutligt mål för reformerandet af den direkta statsbeskattningen, att ifrågavarande afkastningsskatt bör utbytas mot skatt å inkomst af fast egendom, torde man, så vida en rättvisare beskattning skall åstadkommas, icke kunna underlåta att dervid äfven taga hänsyn så väl till de särskilda, i penningvärde icke uppskattbara förmåner, hvilka eganderätt till fastighet medför, som ock till den af fastighet härflytande inkomstens egenskap af fonderad, vare sig nu erforderligt beaktande af dessa omständigheter kan ske inom inkomstbeskattningens ram eller icke. Att denna grundsats äfven erkänts i det föreliggande förslaget, framgår dels af motiveringen för de ofvan omförmälda föreslagna inskränkningarne i rätten till skuldräntefadrag samt bevillningsfritt afdrag och existensminimum i afseende å inkomst af fast egendom, dels ock af hvad som anföres i sammanhang med motiveringen för den föreslagna högre beskattningen å ränta af utlånade penningar och obligationer. Till stöd för de nyssberörda inskränkningarna åberopas nemligen, bland annat, det förhållande, att någon särskild förmögenhetsskatt å fast egendom icke förekommer, sammanställt med den omständighet, att eganderätt till sådan egendom medför en särskildt förmånlig ställning i så väl socialt som politiskt hänseende. »Denna ställning» — heter det vidare — »torde nemligen icke blott i och för sig betinga en viss skattskyldighet till staten utan lär äfven, med afseende å derå grundad kredit och dylika förhållanden, få anses verka en icke oväsentlig höjning i skatteförmågan.» I fråga åter om högre beskattning af fonderad inkomst anföres, att man icke bör förbise, att till en sådan högre beskattning verka, hvad inkomst af fast egendom beträffar, de å visst slag af fastighet ännu hvilande särskilda skatter likasom ock de föreslagna bestämmelserna rörande beräkningen af sådan inkomst, hvilka antagits i tillämpningen ganska allmänt leda dertill, att taxerade inkomsten af fast egendom komme att öfverstiga den verkliga, i betraktande hvaraf någon högre inkomstskatt icke kunde förordas för detta slag af fonderad inkomst. Härvid bör dock tillses, om och i hvad mån berörda bestämmelser, hvilka äro de enda i förslaget, som åsyfta någon högre beskattning af den fasta egendomen, också äro egnade att fylla denna uppgift.

Hvad då först beträffar de föreslagna begränsningarna i afdrags-

rätten vid taxering af inkomst af fast egendom, är det väl sant, att de innebära garanti för en viss stabilitet i skattens afkastning och sålunda, der de vinna tillämpning, verka på samma sätt som en fastighets-skatt; men denna verkan ernås derigenom, att dels egarne af fastigheter, hvilka äro så högt in-tecknade, att räntan å skulden öfverskjuter 40 procent af fastighetsafkastningen, ändock icke kunna komma i åtnjutande af skuldränteafdrag till större belopp än nämnda procenttal, dels egarne af smärre fastigheter icke skulle få åtnjuta så stor lindring i beskattningen, som enligt grunderna för inkomstbeskattningen skulle tillkomma dem. Önskligare hade väl varit, att fastighetsbevilningens natur af fastighetsskatt kunnat tillvaratagas på ett sätt, som företrädesvis drabbat egare af större, gravationsfria eller i mindre grad gäldbundna fastigheter. Begränsningarna i afdragsrätten torde sålunda icke kunna anses väl öfverensstämma med fordringarna på en rättvis beskattning, på samma gång som de icke synas gifva annat än ett mindre tillfredsställande uttryck åt grundsatsen om beskattning af ofvan berörda, med eganderätten till fast egendom förenade förmåner.

Vidkommande derefter frågan, huruvida fastighetsinkomstens egen-skap af fonderad kan anses vederbörligen beaktad i det föreliggande förslaget, torde man till en början kunna lemna utan afseende den gjorda erinran om de å visst slag af fastighet ännu hvilande särskilda skatter, då dessa, hvilka, såsom ock framhållits, icke drabba all fastighet, äro bestämda att inom den allra närmaste framtiden upphöra att utgå. Återstår då det uppgifna förhållandet, att taxerade inkomsten af fast egendom skulle öfverstiga den verkliga. Men huruvida detta antagande i allmänhet kan anses öfverensstämma med rätta förhållandet, läser väl skäligen kunna betviflas. Hvad jordbruksfastighet beträffar, skall ju i den taxerade inkomsten inbegripas äfven inkomsten af det i jordbruksnäringen nedlagda kapital och arbete, hvilka senare icke inverka på taxeringsvärdet. I ganska många fall läser nog motsatsen till berörda antagande inträffa, och i alla händelser torde ingalunda genom det framlagda förslaget kunna åstadkommas en beskattning af fastigheterna, jemförlig med den, som enligt samma förslag skulle drabba viss del af det rörliga kapitalet.

Med afseende å hvad sålunda anförts, håller komitén före, att enligt förslaget den fasta egendomen och särskildt jordbruksfastighet skulle blifva allt för lindrigt beskattad i jemförelse med andra beskattningsföremål. Detta framgår också uppenbarligen, om man närmare granskar verkningarne af de föreslagna ändringarne i grunderna för bevilningens utgörande. Dessa skulle nemligen, då man utgår från de

vid förslaget fogade beräkningar och tillämpar dessa på 1893 års taxering, i afseende å inkomstresultatet för statskassan blifva följande:

bevillning för inkomst af jordbruksfastighet <i>jemte skog</i> kr.	1,045,235
„ för annan fastighet	„ 490,917
„ för inkomst af andra inkomstkällor	„ 3,673,561.

I ofvanstående beräkning ingår, såsom synes, äfven bevillningen å inkomst af skog bland den af jordbruksfastighet utgående bevillning. Bortser man emellertid från skogen och tager hänsyn endast till jordbruket, finner man, på sätt äfven kammarrätten erinrat, att den för det egentliga jordbruket använda fasta egendomen jemte det i jordbruksnäringen nedlagda kapital och arbete icke skulle komma att drabbas af bevillning till högre belopp än omkring 800,000 kronor, under det att kapital och arbete skulle bidraga till bevillningens slutsumma med ungefär 4½ gånger detta belopp; och dock är ju jordbruket utan gensägelse vårt kapitalfattiga och i industrielt hänseende jmförelsevis föga utvecklade lands hufvudnäring.

Förberörda år 1893 utgick bevillningen sålunda:

för jordbruksfastighet	kr. 1,352,135
„ annan fastighet	„ 768,317
„ inkomst af kapital och arbete	„ 3,103,161.

Det nuvarande förhållandet mellan å ena sidan den fasta egendomens samt å andra sidan det rörliga kapitalets och arbetets beskattning innebär, såsom man här af finner, en, jmfördt med hvad förslaget innehåller, vida högre bidragsskyldighet för både jordbruksfastighet och annan fastighet, på samma gång som kapital och arbete äro anseeligt lägre beskattade. Detta oaktadt har någon egentlig klagan väl icke hittills förspotts, att allmänna bevillningen skulle oskäligt drabba den fasta egendomen i jmförelse med andra beskattningsföremål. Det kan ock förtjena erinras, att under de mångåriga förhandlingarna i grundskattefrågan aldrig någon annan ändring i fastighetsbevillningen ifrågasattes, än att den förmånligare ställning med afseende å denna bevillning, som jordbruksfastighet då intog, skulle i sammanhang med grundskatternas afskrifning upphöra.

Vidare torde böra undersökas i hvad mån de föreslagna ändrade grunderna för den nuvarande fastighetsbevillningens utgörande öfverensstämma med fordringarna på en allmän inkomstskatt. I förslagets

motivering har visserligen uttryckligen betonats, att detsamma icke är annat än ett steg i riktning mot den allmänna inkomstskatten såsom mål för den direkta statsbeskattningens ordnande; men en dylik undersökning lärer icke desto mindre här vara på sin plats. Dervid märkes då först, att sättet för afkastningens beräkning icke innebär en uppskattning af den verkliga inkomsten. Man skulle visserligen, hvad afkomsten af jordbruksfastighet beträffar, kunna hänvisa till, att denna enligt den engelska inkomstskattelagen taxeras på ett sätt, som i viss mån liknar det nu föreslagna, i det att afkomsten beräknas efter arrendevärdet. Men oafsedt att denna norm för beräkningen har ett helt annat värde i ett land, der jordens brukning genom arrendatorer är regel, gälla i England särskilda bestämmelser, hvilka tjena såsom korrektiv mot oriktig taxering af fastighetsafkomst. Så t. ex. beviljas nedsättning i skatten, om det visas, att den verkliga afkomsten af jordbruket är lägre än den taxerade. Äfvenså är omedelbar taxering af sådau afkomst medgifven enligt de regler, hvilka gälla för taxering af inkomst, som härflyter af yrkesmässig näring.

Det föreliggande förslaget synes vidare icke taga den hänsyn till afkomstens fördelning olika personer emellan, som betingas af inkomstskattens begrepp. I afseende härå må till en början erinras, att egare af utarrenderad jordbruksfastighet skulle erlägga bevillning för hela den af fastigheten härflytande inkomst och arrendatorn vara helt och hållet befriad från bevillning för dylik inkomst. Helt annorlunda förfar man i England, der afkomsten, så vidt möjligt är, vid taxeringen uppdelas mellan de olika personer, hvilka af densamma erhålla del, och der, äfven om hela skatten i första hand erlägges af *en* person, denne dock är genom fullt betryggande lagbestämmelser tillförsäkrad att i sista hand icke vidkännas större del af skatten, än som på hans verkliga inkomst belöper.

En alldeles likartad anmärkning gäller i fråga om skuldräntefördraget. I sjelfva verket är det en oafvislig fordran på en inkomstskatt, att vid taxeringen en obegränsad rätt till sådant afdrag medgifves. Enligt den kontinentala inkomstskattelagstiftningen sker detta på det sätt, att, sedan inkomsterna ur den skattskyldiges alla inkomstkällor, hvar för sig, fastställts, från summan af dessa inkomster afdrag eger rum för alla skuldräntor och andra med dessa likartade utbetalningar, som åligga den skattskyldige. I England är visserligen det formela förfarandet ett annat, i det att gäldenären förskjuter den å skuldräntan belöpande skatt; men resultatet blifver dock detsamma, när han eger ovägerlig rätt att vid räntebetalningen göra afdrag för det

förskjutna skattebeloppet. Enligt förslaget åter skulle en dubbel begränsning af rätten till skuldränteaftdrag ega rum. Först och främst skulle sådana aftdrag icke få ega rum från totalinkomsten utan begränsas till afkomsten af den inkomstkälla, till hvilken skulden enligt närmare bestämda regler skulle anses hänföra sig. Redan detta fixerande af skulden vid viss inkomstkälla måste komma att medföra större eller mindre godtyckligheter i beskattningen. Men vidare är det tydligt, att det på detta sätt beräknade totala nettoinkomstbeloppet i ett flertal fall kommer att vida öfverskjuta den verkliga nettoinkomsten, och att denna senare öfver hufvud taget endast i undantagsfall kan på detta sätt vinna ett fullt motsvarande uttryck. Ännu mindre kan emellertid detta blifva förhållandet, då derjemte, på sätt förslaget äfven innehåller, skuldränteaftdraget icke får utgå fullt ens inom det sålunda begränsade området utan, såsom i fråga om aftdraget från inkomst af fast egendom, inskränkes till högst 40 procent af inkomstens belopp. Den praktiska påföljden af denna senare inskränkning skulle, såsom kammarrätten äfven anmärkt, blifva, att t. ex. en fastighetsegare, hvars räntor å gäld uppginge till 70 eller 80 procent af den taxerade inkomstens belopp, finge erlægga lika hög bevillning som den, hvars räntor belöpte sig till blott 40 procent af inkomsten.

I motiveringen till de föreslagna bestämmelserna rörande skuldränteaftdraget heter det, bland annat, att, då man i afseende å sättet att beräkna inkomsten af en så vigtig inkomstkälla som fast egendom måst åtnöjas med bestämmelser, hvilka så väsentligt afvika från grunderna för den rena inkomstskatten, det icke kunde blifva fråga om att medgifva skuldräntornas aftdragande från totalinkomsten. Utan tvifvel är detta riktigt; men detta innebär också, enligt komiténs förmenande, ett konstaterande af omöjligheten att vid den föreslagna fastighetsbeskattningen tillämpa inkomstskattens fordran på skuldränteaftdrag. Att detta icke är möjligt utan att komma till ohållbara resultat, beror derpå, att bestämmelserna rörande inkomstens beräkande, långt ifrån att öfverensstämma med inkomstskattens fordringar, tvärtom allt fortfarande ansluta sig till principerna för en afkastningsskatt; men vid en sådan skatteform som den sist nämnda, hvilken är en ren objektskatt och alltså icke beaktar den person, bland hvars inkomster afkastningen ingår, kan icke finnas plats för medgifvande af något som helst aftdrag för skuldränta.

Af det ofvan anförda rörande den föreslagna fastighetsbeskattningens egentliga karakter följer ock, att, enligt komiténs åsigt, icke heller någon tillämpning å fastighetsafkomsten af det, uteslutande i

inkomstskattens egenskap af subjektskatt grundade medgifvandet af frihet från eller lindring i bevillningen för smärre inkomstbelopp är befogad. Så länge fastighetsbevillningen har karakteren af en afkastningsskatt, bör den äfven i detta afseende hållas strängt skild från bevillningen för inkomst af »kapital och arbete». Man skulle kunna anmärka, att redan nu gällande bevillningsförordning icke konsekvent upprätthåller denna åtskilnad, då ju 17 § af instruktionen för taxeringsmyndigheterna stadgar, att vid tillämpning af 11 § 1 mom. i bevillningsförordningen, angående befrielse från eller lindring i bevillning för inkomst af kapital eller arbete, jemväl den behållna afkomsten utaf skattskyldig tillhörande fast egendom skall tagas i beräkning vid bestämmandet af hans sammanräknade årsinkomster. Komitén lemnar derhän, i hvad mån fog för denna anmärkning förefinnes, men kan i detta sammanhang icke underlåta att fästa uppmärksamheten derå, att, enligt hvad inom komitén blifvit upplyst, bestämmelserna i denna paragraf gifvit anledning till olika tolkning i olika orter och förty synas tarfva ett förtydligande. Dervid torde, i händelse förslaget om beskattning af utdelning från aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank vinner afseende i den form, komitén här nedan förordar, jemväl böra i paragrafen intagas föreskrift derom, att *hela* beloppet af den utdelning af ifrågavarande slag, som tillkommer skattskyldig, skall tagas i beräkning vid bestämmande af hans sammanlagda inkomster.

Äfven om man frånser det, enligt komiterades förmenande, principiellt oberättigade uti att medgifva frihet från eller lindring i bevillningen för den enligt förslaget beräknade afkomsten af fast egendom, torde man icke heller ur billighetssynpunkt kunna göra gällande, att ett sådant medgifvande är i lika hög grad påkalladt för de mindre fastighetsegarne som för de smärre inkomsttagare, hvilka äro hänvisade uteslutande till andra inkomstkällor än fastighet. Till stöd för detta omdöme må i fråga om de mindre jordbruken särskildt framhållas det tillfälle, som är egaren beredt att å egendomens brukning stadigvarande tillgodogöra den egna arbetskraften. Att, bland andra förmåner af eganderätten, denna sistnämnda i allmänhet icke erhåller något uttryck i taxeringsvärdet, torde kunna slutas af det kända förhållande, att de mindre jordegendomarne ej sällan betinga en köpeskilling, icke obetydligt öfverstigande taxeringsvärdet, då deremot motsatsen ganska ofta inträffar i fråga om de större. För öfrigt skulle förslaget medföra lindring i bevillningen icke blott för de smärre fastigheternas egare utan äfven för fastighetsegare, hvilka visserligen icke kunna anses vara i ekonomiskt afseende mindre väl lottade. Enligt förslaget skulle t. ex.

sådant afdrag ega rum ännu för den, som egde *skuldfri* jordbruksfastighet af 36,000 kronors taxeringsvärde eller *skuldfri* annan fastighet af 43,000 kronors taxeringsvärde.

Slutligen bör man icke heller lemna utan afseende de tekniska svårigheterna vid genomförandet af förslaget om tillämpning af stadgandena angående frihet från eller lindring i bevillningen jemväl för afkomst af fast egendom. För denna tillämpning förutsättes nemligen, att den beräknade »inkomsten» af fastighet öfverföres till inkomst-taxeringslängden, hvilket, såsom flera af de hörda länsstyrelserna erinrat, kommer att vålla så väl bevillningsberedningarnas ordförande som debiteringsförrättarne ett synnerligen stort besvär och försvåra arbetets medhinnande inom föreskrifven tid.

Då komitén alltså anser, att förslaget, i hvad det afser de nu behandlade ändringarne i fastighetsbeskattningen, skulle, derest det godkändes, komma att medföra en allt för låg beskattning af den fasta egendomen; då, äfven om en rättvis och skälig beskattning af sådan egendom skulle kunna åstadkommas uteslutande inom inkomstbeskattningens ram, det åtminstone lärer få anses nödigt att på annat sätt, än som nu föreslagits, beakta den af sådan egendom härflytande inkomstens egenskap af fonderad, i synnerhet om man underkastar inkomst af rörligt kapital en förhöjd beskattning; och då slutligen förslaget, hvars tillämpning för öfrigt skulle vara förenad med afsevärda tekniska svårigheter, innebär den oegentlighet, att, ehuru skatten i verkligheten fortfarande blefve en afkastningsskatt, vid dess påförande skulle tillämpas bestämmelser, som endast vid en inkomstskatt ega berättigande, kan komitén för sin del icke tillstyrka, att förslaget i förevarande del vinner afseende.

Enligt det föreliggande förslaget skulle i allmänhet sådan afkastning af jordbruksfastighet, som vinnes derigenom, att egendomen användes för annat ändamål än jordbruk, beskattas genom ren inkomstbevillning. Särskildt skulle *afkastning af skog utöfver husbehovet* sålunda beskattas. Hvad som företrädesvis varit bestämmande för hit hörande delar af förslaget, har varit syftet att med beskattning på ett verksammare sätt än hittills träffa vissa inkomstarter. I afseende å dem bland de i ämnet föreslagna bestämmelser, hvilka röra beskattningen af skogens afkastning, och beträffande hvilka komitén enligt sitt upp-

drag har att yttra sig, har emellertid, såsom af förslaget motivering framgår, äfven hänsyn till den kommunala beskattningen gjort sig gällande.

För genomförande af den förändrade beskattningen af skogens afkastning har i hufvudsak upptagits det af särskilde komiterade år 1891 afgifna förslag i ämnet. Enligt detsamma i den form, hvori det nu framställts, skulle vid taxering af jordbruksfastighet väl skogsmarkens värde i taxeringsvärdet inbegripas, men deremot hänsyn till växande skog tagas allenast i den mån, den användes till husbehof, utom vid uppskattning af skogsområde, som af staten innehades, då skogens hela värde skulle i fastighetens inbegripas. Afkomsten af skog, utöfver det till följd häraf uti beräknade inkomsten af fast egendom inbegripna husbehofvet, skulle taxeras såsom inkomst af handel eller näring enligt de för denna inkomst gällande bestämmelser, dervid afdrag skulle få åtnjutas för, bland annat, äfven köpeskillingen för skogen. På sistberörda sätt skulle sålunda taxeras »försäljning af skog eller skogseffekter från egen eller annans mark, virkesfångst från egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof äfvensom virkesfångst från skogsområde, som blifvit af staten upplåtet till bergshandteringens understöd, till sågverk eller kanalbolag».

Komitén kan ingalunda underkänna vigten af de skäl, som åberopats till stöd för förslaget att införa en ren inkomstbeskattning för afkastningen af skog utöfver husbehofvet. Allra minst vågar komitén söka göra gällande, att det nuvarande sättet för beskattning af skogens afkastning visat sig tillfredsställande. Men komitén har å andra sidan icke heller kunnat förbise, att äfven det nu föreliggande förslaget är behäftadt med betänkliga brister. Dit hör till en början saknaden af bestämmelser, enligt hvilka den, som genom arf, gåfva, testamente eller fideikommissrätt bekommit skog, kunde få åtnjuta afdrag vid inkomstens taxering, motsvarande det, hvilket köpare skulle, enligt förslaget, erhålla för köpeskillingen. Ty icke kan det vara förenligt med grunderna för en rättvis beskattning, att, såsom enligt förslaget skulle blifva förhållandet, den, som t. ex. ärft skog, skall skatta icke allenast i den mån, han afyttrar den afkastning, som skogskapitalet med bevarande af sitt framtida bestånd kan lemna, utan äfven för den del af sjelfva skogskapitalet, som han tilläfventyrs derutöfver genom försäljning frigör. Denna senare transaktion medför i sjelfva verket icke någon *inkomst*. Särskildt framstår obilligheten af ett sådant beskattningssätt i det fall, att arflåtaren åtkommit skogen genom köp och vid

dödstillfället ännu icke hunnit att af skogen tillgodogöra sig så stor afkastning, som motsvarar köpeskillingen.

Vidare torde den i förslaget erkända rätten för köpare af skog att vid taxering af hans af skogen härflytande inkomst tillgodonjuta afdrag för köpeskillingen svårligen kunna genomföras på det sätt, som förslaget innehåller. Enligt detta skulle beskattningsbar inkomst anses uppkomma först efter det, att skogen utöfver husbehofvet lemnat afkastning, som till fullo betäckt kostnaden för skogens förvärfvande. Att utröna tidpunkten, då köpeskillingen vore till fullo amorterad, blefve emellertid, föreställer sig komitén, för taxeringsmyndigheterna förenadt med så stora svårigheter, att det näppeligen vore möjligt på annat sätt än med tillhjälp af en noggrann bokföring. Denna kunde uppenbarligen icke tänkas verkställd af nämnda myndigheter. Icke heller torde den kunna åläggas den skattskyldige; och om äfven denne fullgjorde densamma, saknades ju tillfälle till kontroll från det allmännas sida å bokföringens riktighet. De af den skattskyldige tilläfventyrs afgifna deklARATIONER torde så mycket mindre hafva något värde för detta ändamål, som dessa, äfven om eljest upplysningar genom dem kunnat vinnas, måste, enligt förslaget, efter fem års förlopp förstöras. Att i hvarje fall särskilda svårigheter komme att möta med afseende å skog, som inköpts före de nya bestämmelsernas trädande i kraft, är tydligt, i synnerhet om köpet skett för längre tid sedan. Med afseende å berörda förhållanden kunde det knappast undvikas, att taxeringen mången gång blefve godtycklig. För öfrigt komme nog exempel icke att saknas på, att inkomst af skog helt och hållet undandroges skatt. Till stöd för detta antagande behöfver komitén endast erinra om det af kammarrätten förutsatta fall, att en person öfverlemnade af honom förut bedrifven sågverksrörelse till ett bolag, i hvilket han och de, som förut jemte honom såsom förlagsmän varit intresserade i affären, inginge såsom delegare. Innan bolaget kunde taxeras för inkomst, skulle den betingade köpeskillingen vara genom afverkning till fullo amorterad. Om dertill öfverlåtelsen skett, innan säljaren amorterat den af honom erlagda köpeskillingen och någon skatt sålunda icke heller erlagts under den tid, skogen befunnit sig i hans hand, kunde det hända, att den tid, under hvilken afverkningen drefves skattefritt, komme att omfatta en ganska lång följd af år. Härvid kan visserligen anmärkas, att den vinst, säljaren erhållit genom öfverlåtelsen, skulle beskattas; men huruvida detta i hvarje fall blefve möjligt, kan väl betvivlas. För en sådan möjlighet måste åtminstone förutsättas, att taxeringsmyndigheterna, på samma gång de egde kännedom om storleken af den afkastning, säljaren

före öfverlåtelsen tillgodogjort sig af skogen, finge riktig uppgift om den godtgörelse, som för öfverlåtelsen betingats, så att icke en för låg sådan af säljaren uppgåfves.

Då komitén icke ser sig i stånd att komplettera förslaget med bestämmelser, som afhjelpa nu anmärkta brister och olägenheter, finner komitén sig icke kunna biträda detsamma. Men äfven andra omständigheter tillkomma, som, enligt komiténs förmenande, böra föranleda, att planen på införandet af en ren inkomstbeskattning af skogens afkastning frånträdes. Hit hör först och främst ovissheten om verkan i statsfinansiellt hänseende af en sådan åtgärd. Man får nemligen icke underskatta den nedsättning i taxeringsvärdet å jordegendomar, försedda med skog, som deraf skulle blifva en följd. Skogsafkastningen å en mängd små egendomar skulle otvifvelaktigt blifva så obetydlig, att efter tillämpning af bestämmelserna om bevillningsfritt afdrag ingen eller ringa beskattningsbar inkomst af denna afkastning återstode, och svårigheterna i afseende å inkomstens taxering blefve här måhända ändå mera betydande än i fråga om de större egendomarne. Men vidare bör ock, då det förevarande förslaget afser, icke blott att tillföra staten ökade skattebidrag från skogen, utan äfven att i beskattningsafseende tillgodose de kommuner, der skogen är belägen, framhållas faran af den rubbning i kommunernas hushållning, som förslaget, derest det godkändes, kunde föranleda genom den ojemnhet, hvarmed ifrågasvarande skattebidrag komme att inflyta, då en kommun ena året kunde erhålla sådana bidrag till högt belopp, men andra år endast till ringa belopp eller alldeles icke. För att rätt fatta innebörden af denna olägenhet bör man besinna, att, enligt bestämmelserna om den kommunala beskattningen, kommunen icke kunde under de år, då skogsafverkning i större utsträckning bedrefves inom dess område, uttaxera mera än som erfordrades för kommunens utgifter under budgetåret, och att sålunda något afsättande af medel för följande år icke kunde ifrågakomma.

Komitén håller deremot före, att det icke skulle möta oöfverstigliga svårigheter att med bibehållande af fastighetsbevillningen såsom beskattningsform för skogens afkastning ernå ett mera tillfredsställande resultat. Ett oeftergiftigt vilkor härför vore dock tvifvelsutant, att i bevillningsförordningen infördes något stadgande, som nödgade taxeringsmyndigheterna att vid taxeringen icke lemna skogens värde obeaktadt. I sådant syfte torde man lämpligen kunna, på sätt förenämnda 1891 års komité föreslagit, stadga, att vid taxeringen särskilda värden skulle åsättas inrösningsjord och afrösningsjord. Ett ytterligare vilkor

för det angifna målets ernående torde vara, att möjlighet beredes jordegare, som åt annan person upplåtit skogsområde eller afverkningsrätt å egendomen, att vid nästa allmänna fastighetstaxering få skattskyldigheten till vederbörlig del öfverflyttad på den, till hvilken sådan öfverlåtelse skett. För detta ändamål torde vid sådant taxeringstillfälle särskilda värden böra af taxeringsmyndigheterna åsättas den öfverlåtna ståndskogen och skogen i öfrigt, så snart egaren gjort anmälan om upplåtelsen med uppgift om beloppet af den därför betingade godtgörelse och, ifall upplåtelsen skett till utländing, med bifogaude derjemte af intyg derom, att denne ställt säkerhet för belöpande umgälder till stat och kommun. Oafsedt en på nu antydda grunder ordnad beskattning af skogens afkastning, borde naturligtvis inkomst, som vunnas genom köp och försäljning af skog och skogseffekter, der sådan verksamhet drefves såsom formlig handelsrörelse, beskattas på samma sätt som inkomst af annan handel.

Ehuru väl det föreliggande förslaget icke direkt upptager någon högre beskattning för den fonderade inkomsten i allmänhet, har dock undantag gjorts för visst slag af sådan inkomst, nemligen för hvad bevillningsförordningen betecknar såsom *inkomst af kapital*, hvilken åtgärd motiverats dermed, att detta slag af inkomst framför alla andra torde kunna anses bereda ökad skatteförmåga. Enligt förslaget skulle för inkomst af ifrågavarande slag bevillning utgöras efter en med hälften ökad skattefot, hvilket emellertid af tekniska skäl uttryckts så, att inkomst af kapital skulle i och för bevillningens påförande ökas med hälften, under det att skattefoten för sådan inkomst blefve lika hög som för all annan.

Emot en högre beskattning af nu ifrågavarande slag af inkomst har komitén väl icke något att erinra, men kan dock icke tillstyrka förslaget i oförändradt skick. Det vore nemligen, enligt komiténs åsigt, icke billigt, att den förhöjda beskattningen tillämpades i de fall, då den skattskyldiges sammanlagda årsinkomster icke uppginge till visst minimibelopp. De små inkomsttagarne kunna ju icke anses ega någon afsevärdt ökad skatteförmåga därför, att någon del af deras inkomst härflyter af kapital. Gränsen, vid hvilken den förhöjda beskattningen skulle göras gällande, torde böra bestämmas så, att den icke sammanfölle med något steg i den degressiva skatteskalen, enär eljest olikheten

i beskattning blefve allt för stor mellan dem, som komme öfver, och dem, som komme under samma gräns; och finner komitén sig med afseende härå böra, under förutsättning att berörda skala skulle få det utseende, som förslaget 15 § utvisar, tillstyrka den ändring i förslaget, att, derest den skattskyldiges å en eller flera orter uppskattade årsinkomster, deri inbegripna äfven hustruns, sammanlagda icke uppgå till 1,500 kronor, någon förhöjning af deri ingående kapitalinkomst icke må ega rum.

Icke heller torde det, då det befunnits nödigt ordna denna beskattning så, att förhöjningen i skatten skulle inträda äfven i fråga om de kommunala utskylderna, vara rådligt att stadga en så ansenlig förhöjning som 50 procent. Komitén för sin del anser sig icke kunna förorda mera än 20 procent, d. v. s. att uppskattade iukomsten af ifrågavarande slag höjes med en femtedel.

Förutom högre beskattning af ränta å obligationer och utlånade penningar upptager förslaget äfven en *förhöjd beskattning för det i aktieföretag nedlagda kapital*, i det att enligt förslaget delegare i aktiebolag och enskild sedelutgifvande bank skulle beskattas för utdelningen från bolaget eller banken, jemte det att bolaget eller banken fortfarande skulle utgöra bevillning för sin inkomst. Sådan utdelning skulle vid taxeringen hänföras till »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur».

Komitén medgifver, att åtskilliga omständigheter tala för beskattning både af vinsten å aktieföretaget och af utdelningen. Dock synes det icke komitén rådligt att genomföra en sådan beskattning så strängt som enligt förslaget. Beskattar man bolaget på samma gång som de enskilde delegarne, måste man väl betrakta de senare såsom förlagsgifvare åt bolaget. Men ett sådant betraktelsesätt borde, såsom i åtskilliga utländska skattelagar föreskrifves, leda till medgifvande af afdrag för skälig ränta å det inbetalda aktiekapitalet vid bolagets taxering. Mot ett dylikt medgifvande torde dock hos oss stora betänkligheter möta på grund af kommunalbeskattningens sammanhang med statsbeskattningen. Ifrågasättas kunde visserligen vid sådant förhållande att välja ett annat förfaringssätt, hvarpå den utländska lagstiftningen äfvenledes erbjuder exempel, nemligen att i stället låta afdragsrätten göras gällande vid den enskilde aktieegarens taxering, så att denne finge åtnjuta ränteafdrag å det för hans aktie inbetalda kapital. Men

äfvén härför torde afsevärda hinder möta, ty ett efter aktiens nominela värde beräknadt afdrag skulle säkerligen komma att kännas såsom ojemnt verkande, och för afdragets beräkning efter det belopp, för hvilket den skattskyldige förvärfvat aktien, skulle hvarje principiell grund saknas, hvarförutom den, som genom arf, gåfva eller testamente åtkommit aktie, på detta sätt näppeligen skulle kunna komma i åtnjutande af något afdrag.

Om man sålunda finner sig icke kunna på någotdera af dessa sätt i förslaget införa den modifikation, som kan anses påkallad af bolagets och delegarnes ofvanberörda inbördes förhållande, torde man vara hänvisad till utvägen att bereda delegarne den lindring i beskattningen, som må betingas deraf, att bolaget utan afdrag skattar för sin vinst, sålunda, att utdelningen beskattas efter en lägre skattefot än annan inkomst. Härvid måste emellertid skattefoten jemkas äfvén med hänsyn till det förhållande, att icke blott bevillning utan äfvén kommunala utskylder skulle komma att drabba utdelningen; och kan komitén med afseende härå icke tillstyrka, att skattefoten sättes högre än till hälften mot den för inkomst i allmänhet gällande, hvilket af tekniska skäl lär böra så uttryckas, att, för bevillingens påförande, sådan inkomst, hvarom nu är fråga, skall upptagas med halfva sitt belopp.

Äfvén en annan ändring i förslaget anser komitén erforderlig. Skulle utdelning från aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank taxeras såsom »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur», blefve följden den, att skattskyldig, som för inköp af aktie eller lottbref upptagit lån, enligt förslaget icke kunde vid taxering af sådan inkomst få åtnjuta afdrag för låneräntan med mera än 20 procent af sin till nämnda rubrik hänförliga inkomst, och att vid bifall till hvad komitén här nedan föreslagit i afseende å »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur», icke ens något afdrag skulle ifrågakomma. I hvilketdera fallet som helst kunde dock påföljden näppeligen stå i öfverensstämmelse med hvad den ifrågavarande inkomstens art kräfver. Sådan inkomst är nemligen till sin karakter närmast att hänföra till inkomst af »kapital» och bör därför dit öfverflyttas, så att obegränsadt skuldränteaftdrag kan få ega rum. Då komitén alltså finner sig böra förorda, att utdelning å aktier och lottbref hänföres till rubriken inkomst af kapital, afser komitén dock naturligtvis icke, att sådan utdelning skall drabbas af den skatteförhöjning, som förordats för ränta å obligationer och utlånade penningar. Detta förhållande påkallar emellertid endast en förändrad redaktion af förslagets 15 §.

I två afseenden skulle enligt förslaget en *vidsträcktare rätt* än för närvarande medgifvas *att vid taxeringen åtnjuta afdrag för ränta af skuld*. I afseende å rätten till sådant afdrag vid taxering af inkomst af fast egendom har komitén här ofvan yttrat sig i sammanhang med frågan om fastighetsbevillningens utbytande mot bevillning för inkomst af sådan egendom. Det återstår för komitén att uttala sig angående det andra fallet, i hvilket förslaget upptager eu i nu gällande bevillningsförordning icke medgifven rätt till skuldräntefdrag vid taxering af inkomst, nemligen beträffande »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur», der afdrag för ränta å skuld, på grund af hvilken sådant afdrag eljest vid taxeringen icke medgifvits, skulle få ega rum med högst 20 procent af inkomstens belopp.

Komitén har redan här ofvan haft tillfälle erinra om de fordringar, som vid en genomförd allmän inkomstbeskattning måste ställas på skattelagens bestämmelser om rätt till skuldräntefdrag. De anmärkningar, hvilka komitén i sammanhang dermed fann anledning framställa i afseende å förslagets bestämmelser rörande sådant afdrag vid taxering af inkomst af fast egendom, ega äfven till stor del här tillämplighet. Men dessutom är det tydligt, att frågan om skuldräntefdrag vid nu ifrågavarande inkomstart bör stå eller falla med frågan om sådant afdrag vid inkomst af fast egendom; och då komitén icke kunnat tillstyrka hvad förslaget i afseende å sistberörda fråga innehåller, föranledes komitén att jemväl afstyrka medgifvandet af det föreslagna afdraget vid »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur».

Det torde knappast kunna betviflas, att en af de förnämsta orsakerna till den öfverklagade bristen på jemlikhet i den nuvarande inkomstbeskattningen är att söka i otillräckligheten af de upplysningar, som stå taxeringsmyndigheterna till buds beträffande de skattskyldiges inkomster. Enligt komiténs förmenande måste man för att kunna råda bot på detta missförhållande öfvervinna de betänkligheter, som hittills gjort sig gällande mot införande af *obligatorisk sjelfdeklaration*. En effektiv beskattning af inkomsten torde för öfrigt endast på detta sätt kunna åstadkommas. Med denna uppfattning kan komitén icke annat än gilla den princip, som beträffande detta ämne i förslaget gjorts gällande. Äfven i afseende å grundsatsen, att fastighets egare eller innehafvare bör vara skyldig att lemna uppgift angående fastigheten,

ansluter sig komitén till förslaget. Sådana uppgifter kunna nemligen, äfven om den nuvarande fastighetsbevillningen bibehålles i hufvudsak oförändrad, endast vara egnade att åstadkomma ett bättre taxeringsresultat än för närvarande. Mot sättet, på hvilket grundsatsen om de skattskyldiges förpligtande att lemna upplysningar till ledning för sin taxering i förslaget genomförts, hafva emellertid anmärkningar blifvit gjorda äfven af dem bland de hörda myndigheterna, hvilka i princip medgifvit befogenheten af det tvång mot de skattskyldige, som deklARATIONEN innebär. Äfven komitén finner förslaget, särskildt i ett afseende, tarfva vissa jemkningar för att kunna antagas.

Den enligt komiténs åsigt tyngst vägande anmärkning, som mot förslaget i förevarande del framstälts, är nemligen den, att i detsamma icke är tillräckligt sörjdt för hemlighållande af de uppgifter, hvilka de skattskyldige afgifvit angående sina inkomstförhållanden. Särskildt är det naturligtvis af yttersta vikt för näringsidkaren, att de af honom meddelade uppgifter icke varda mera allmänt kända, och framför allt att desamma, i hvad de kunna lemna ledning för utrönaude af detaljerna i hans affärsverksamhet, icke göras tillgängliga för konkurren-ter. Den uppgiftsskyldige näringsidkaren måste också anses fullt berättigad fordra, att lagstiftningen ej mindre uppställer betryggande garantier för, att dylika uppgifters innehåll icke yppas utom taxeringsmännens krets, än äfven beaktar angelägenheten deraf, att antalet af de personer, hvilka i och för taxeringen skola ega att granska uppgifterna och bland hvilka kunna förekomma konkurren-ter till den skattskyldige, i möjligaste mån inskränkes. Men i berörda hänseende kan förslaget icke anses tillfredsställa de skattskyldiges billiga fordringar, då bevillningsberednings och beskattningsnämnders samtliga ledamöter — hvilka i taxeringsnämnd kunde enligt förslaget uppgå ända till åttio — skulle ega att taga del af uppgifterna, och då taxeringsman, som bröte mot sin tystnadspligt, icke skulle vara underkastad något som helst ansvar.

För afhjelpande af den olägenhet, som härrör af taxeringsmännens stora antal, kunde man visserligen, i likhet med kammarrätten, ifrågasätta en förändrad organisation af taxeringsmyndigheterna i syfte att inskränka såväl dessas antal som antalet ledamöter. Komitén håller dock före, att en sådan åtgärd icke är tillrådlig. Kännbara olägenheter, särskildt med afseende å fastighetstaxeringen, skulle säkerligen följa deraf. Deremot synes det icke böra möta några betänkligheter att låta deklARATIONERNA granskas endast af ett mindre antal ledamöter i beredning eller nämnd. Komitén anser, att för ett tillfredsställande taxeringsresultat icke kunde erfordras, att denna granskning verkställdes

af flere än ordföranden och en af honom tillkallad ledamot, hvilken senare borde kunna ombytas vid olika mål, allt efter som den ene eller andre bland ledamöterna kunde antagas bäst känna den ifrågavarande skattskyldiges förhållanden. Vid sådan granskning skulle dessutom gifvetvis kronans ombud ega att vara tillstädes. För uppgifternas innehåll borde sedermera visserligen redogörelse lemnas inom beredningen eller nämnden, men endast i den mån, sådant funnes vara för taxeringen oundgängligen nödigt. På detta sätt skulle tvifvelsutän olägenheten af taxeringsmännens stora antal kunna undanrödjas; och enligt komiténs åsigt kunde en sådan inskränkning i rätten att omedelbart granska deklARATIONERNA icke anses strida mot grundsatsen, att det är beredning eller nämnd i sin helhet, som föreslår eller bestämmer och fastställer taxeringen.

Angelägenheten att i möjligaste mån inskränka antalet af de personer utan tienstemannansvarighet, hvilka i och för taxeringen skola hafva tillgång till deklARATIONERNA, har jemväl synts komitéen böra föränleda inskränkning i deklARATIONSSKYLDIGHETEN beträffande handel eller näring, som drifves såsom gemensam affär å skilda orter. Enligt förslaget skulle angående sådan näring fullständig uppgift i hvarje fall lemnas å alla de orter, der densamma enligt 14 § borde taxeras. Det bör emellertid, enligt komiténs åsigt, kunna låta sig göra att i allmänhet medgifva lindring i denna omfattande deklARATIONSSKYLDIGHET och endast kräfva aflemnande af fullständig uppgift i den ort, der hufvudaffären drifves, med rätt för den skattskyldige att i öfriga orter uppgifva allenast summan af den beskattningsbara inkomsten, huru denna enligt den skattskyldiges åsigt bör på de särskilda orterna fördelas, samt orten, der fullständig uppgift aflemnats. En sådan mindre omfattande deklARATION, i mån af behof kompletterad genom kommunikation taxeringsmyndigheterna emellan, torde kunna antagas i allmänhet göra tillfyllest. I afseende å inkomst af vissa slags företag lära dock fullständiga deklARATIONER i samtliga orterna svårligen kunna undvaras. Hit anser komitéen böra hänföras inkomst af kanal, jernväg eller annan farväg, flottled eller annan farled samt af telefonanläggning och bankrörelse.

Hvad åter beträffar faran, att taxeringsmännen kunde åsidosätta sin tystnadspligt, synes denna omständighet böra föränleda införandet i förordningen af bestämmelser om ansvar och skadeersättningsskyldighet för taxeringsman, som underlåter att ställa sig till efterrättelse hvad honom i berörda hänseende åligger. Med sådana bestämmelser skulle väl risken för obehöriga meddelanden angående deklARATIONERNA kunna anses väsentligen aflägsnad.

Till förekommande af deklarationernas missbrukande i konkurrens-syfte har komitén slutligen ansett, att man borde i afseende å inkomst af handel eller näring afstå från att, på sätt det till förslaget hörande deklarationsformulär n:r 2 innehåller, fordra specifika uppgifter angående omkostnader för verksamhetens bedrifvande samt afskrifning å inventariers värde.

Under förutsättning att de ändringar, komitén sålunda förordat, varda genomförda, anser komitén förslaget i denna del egnadt att tillgodose de skattskyldiges billiga fordran på möjligast grannliga behandling, utan att det med sjelfdeklarationen åsyftade mål för statsverket äfventyras. För de ytterligare jemkningar i detaljbestämmelserna, hvilka komiterade funnit ändamålsenliga, torde lämpligast vara att redogöra under de särskilda paragraferna här nedan. Deremot bör här icke lemnas oanmärkt, att ett oundgängligt vilkor, för att sjelfdeklarationen skall kunna utan större olägenhet införas, naturligtvis är, att de i bevillningsförordningens bestämmelser innefattade garantier för uppgifternas behöriga hemlighållande icke göras kraftlösa genom bestämmelser, hvilka falla utom bevillningslagstiftningens område, samt att komitén med afseende härå funnit sig i annat sammanhang böra fästa uppmärksamheten å behovet af, att gällande tryckfrihetsförordning af sådan anledning underkastas ändring i visst afseende.

Då komitén härefter går att i afseende å de delar af det föreliggande förslaget, hvilka gifva uttryck åt dem bland de nya beskattningsgrundsatserna, som komitén funnit sig böra i hufvudsak tillstyrka, i detalj redogöra för de ändringar, hvilka synts påkallade af hvad här ofvan anförts eller af annan anledning, får komitén förutskicka den anmärkning, att det icke kunnat undvikas, att uti de förslag till ändrad redaktion af vissa paragrafer eller delar af sådana, hvilka här nedan framställts, för sammanhangets skull jemväl sådana delar af författningsförslaget influtit, öfver hvilka komitén icke haft att yttra sig, äfvensom att vissa uttryck förutsätta bifall till det granskade förslaget, i hvad detta afser fastighetsbevillningens utbytande mot bevillning för inkomst af fast egendom, och derföre, ifall komiténs afstyrkande af berörda ändringsförslag vinner afseende, måste ändras i sammanhang med den fullständigare omarbetning, som förslaget i sin helhet då måste undergå. En sådan omarbetning torde i sakens nuvarande läge icke

kunna anses nödig, och i hvarje fall lärer den icke ingå i komiténs uppdrag.

Af hvad ofvan i fråga om skogens beskattning anförts, följer naturligtvis ock, att de bestämmelser, hvilka afse detta ämne, icke här nedan beröras.

Förordningen.

9 §.

Komiténs här ofvan i principbetänkandet uttalade åsigt, att utdelning å aktier och lottbref bör hänföras till inkomst af kapital, föranleder komitén att föreslå följande förändrade lydelse af ifrågavarande paragraf:

Till inkomst af kapital hänföres:

- a) ränta å utlånade eller i obligationer nedlagda eller hos bankinrättningar eller enskilde insatta penningar; och
- b) utdelning, som delegare i aktiebolag eller enskild sedelutgivande bank eger uppbära från bolaget eller banken.

11 §.

Mom. g) bör, derest komiténs förslag till lydelse af 9 § godkännes, utgå.

14 §.

Med anslutning till hvad komitén här nedan under 19 § 2 mom. föreslagit, borde i förevarande paragrafs andra moment efter ordet »farväg» inskjutas orden »eller af telefonanläggning». Likaledes borde, i öfverensstämmelse med hvad i fråga om lydelsen af deklaraionsformuläret n:r 2 här nedan förordats, slutorden i samma moment »der inkomsten för hvarje distrikt upptages» utbytas mot »i de orter, hvarifrån inkomsten anses härflyta». Sistnämnda ändring betingas af det förhållande, att inkomst af flottled plägar uppbäras på ett enda ställe för hela flottleden.

15 §.

Vid bifall till komiténs ofvan, vid principfrågornas behandling,

framställda förslag dels i fråga om beskattning af ränta å obligationer och utlånade penningar dels ock i fråga om beskattning af utdelning å aktier och lottbref borde första stycket af denna paragraf erhålla följande ändrade lydelse:

För bevillningens påförande skall inkomst af kapital, om den samma utgöres af ränta å utlånade eller i obligationer nedlagda eller hos bankinrättningar eller enskilde insatta penningar samt den skattskyldiges å en eller flera orter uppskattade årsinkomster, deri inberäknade äfven hustruns, sammanlagda uppgå till 1,500 kronor eller derutöfver, höjas med en femtedel af beloppet utaf nämnda kapitalinkomst och, om inkomsten utgöres af utdelning, som delegare i aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank eger uppbära från bolaget eller banken, nedsättas med hälften af samma inkomsts belopp. Å den sålunda beräknade inkomsten af kapital äfvensom å all annan inkomst skall bevillning erläggas efter *en för hundra*.

17 §.

Åt mom. b) torde, med anledning af de under innevarande år vidtagna ändringar i bolagslagstiftningen, böra gifvas förändrad lydelse, i hvilket afseende komitén föreslår, att momentet omredigeras sålunda:

b) verk eller bolag, som är med Kongl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad eller står under offentlig kontroll.

Under c) innehåller förslaget, att annan skattskyldig, än i a) och b) sägs, skall vara uppgiftsskyldig, derest han under nästföregående år å en eller flera orter uppskattats för eller åtnjutit en sammanlagd inkomst, icke understigande 1,500 kronor, af andra inkomstkällor än fast egendom, eller ock uppskattats för eller åtnjutit minst 1,000 kronors inkomst af kapital. För ett fullständigare ernående af det med deklARATIONEN afsedda ändamål böra, enligt komiténs åsigt, nämnda gränser för deklARATIONSSKYLDIGHETENS inträdande nedflyttas till resp. 1,200 och 600 kronors inkomst.

18 §.

Komitén har ansett några mindre väsentliga ändringar i denna paragrafs två första moment lämpliga och hemställer för åvägbringande

af dessa ändringar, hvilka icke lära tarfva någon vidare motivering, att ifrågavarande moment måtte komma att lyda sålunda:

1 mom. Uppgiftsskyldig egare eller innehafvare af jordbruksfastighet skall, första gången år 1897 och derefter hvar femte år, aflemna skriftlig uppgift, enligt fastställt formulär, om egendomens enligt tillgängliga handlingar eller annorledes utrönta areal i åker, äng samt skogs- och betesmark, hvarje egoslag för sig, och, der sådant kan uppgifvas, egendomens genom ordentlig gradering kända innehåll i fullgod jord af sagda egoslag äfvensom om årliga arrendet för utarrenderad egendom.

2 mom. Uppgiftsskyldig egare eller innehafvare af annan fastighet än jordbruksfastighet skall å tid, som i 1 mom. sägs, aflemna skriftlig uppgift, enligt fastställt formulär, om markens eller tomtens areal, derå uppförda byggnader och dessas brandförsäkringsvärde samt om årliga hyressumman för uthyrd egendom jemte hyresvärdet för hyresfritt upplåttna, för af egaren sjelf begagnade samt för andra ej uthyrda lägenheter inom sådan egendom.

19 §.

Då, i händelse styrelseberättelse ovilkorligen skulle bifogas bolags deklARATION, dylika berättelser antagligen komme att affattas så knapphändigt, att de icke kunde tjena till afsevärd ledning vid taxeringen, synes föreskriften om sådan berättelses aflemnande böra ur 1 mom. uteslutas.

På sätt komitén ofvan anført, vid behandling i princip af frågan om införande af obligatorisk sjelfdeklARATION, anser komitén, att i afseende å handel eller näring, som drifves såsom gemensam affär å skilda orter, fullständig deklARATION i allmänhet icke bör fordras annorstädes än i den ort, der hufvudaffären drifves, samt att från denna regel undantag bör göras endast för vissa särskilda slag af näring, i afseende å hvilka man vid taxeringen icke utan stor olägenhet skulle kunna undvara fullständiga uppgifter på alla orterna. Med anslutning till berörda uttalande föreslår komitén följande förändrade lydelse af paragrafens andra moment:

Beträffande inkomst af kanal, jernväg eller annan farväg, flottled eller annan farled, af telefonanläggning eller af bankrörelse skall fullständig uppgift aflemnas å alla de orter, der enligt 14 § rörelsen bör taxeras; och skall sådan uppgift särskildt angifva, huru enligt den skatt-

skyldiges åsigt det beskattningsbara inkomstbeloppet bör fördelas på en hvar af berörda orter. I fråga om inkomst af bankrörelse skall till grund för denna fördelning läggas storleken af sammanlagda in- och utlåningen på de särskilda orterna, för hvilket ändamål det åligger skattskyldig, som drifver sådan rörelse, att vid uppgifterna foga utdrag af de särskilda kontorens månadsrapporter, upptagande balansen på in- och utlåningsräkningarna vid hvarje månads slut.

Beträffande eljest inkomst af handel eller näring, som drifves å skilda orter såsom gemensam affär, behöfver fullständig uppgift aflemnas endast å den ort, der den rörelse, hvilken bör anses såsom hufvudaffär, drifves, hvaremot uppgifterna till öfriga orter, der inkomsten skall taxeras, endast behöfva angifva summan af den beskattningsbara inkomsten jemte de särskilda orter, der handeln eller näringen drifves, och den ort, der fullständig uppgift aflemnats, äfvensom huru enligt den skattskyldiges åsigt det beskattningsbara inkomstbeloppet bör på de särskilda orterna fördelas.

3 mom. För att bevillningsberedningarnes ordförande icke måtte öfver höfvan betungas genom det dem åliggande bestyr med muntliga deklARATIONER, bör, enligt komiténs åsigt, rättighet att deklarerera muntligt icke medgifvas utom för sådan i 17 § c) omförmäld skattskyldig, som under nästföregående år taxerats för mindre än 1,800 kronors inkomst och icke idkar handel eller näring, med hvars utöfvande följer skyldighet att föra handelsböcker.

21 §.

För den händelse komiténs ofvan i principbetänkandet uttalade åsigt, att något afdrag för skuldränta icke bör medgifvas vare sig vid beskattningen af fast egendom eller vid taxering af »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur», godkännes, skulle föreskriften i denna paragraf komma att ega tillämplighet blott vid taxering af kapitalinkomst. Emellertid anser komitéen, att den här föreslagna uppgiftsskyldigheten skulle komma att kännas allt för tryckande, och att dess praktiska värde för öfrigt skulle befinnas tvifvelaktigt, då motsvarande uppgiftsskyldighet för fordringsegaren i och för kontroll å de infordrade uppgifterna icke blifvit föreslagen och icke heller lämpligen torde böra föreskrifvas. Enligt komiténs åsigt bör derföre paragrafen helt och hållet utgå.

23 §.

De begge stycken, af hvilka paragrafen består, torde, för underlättande af hänvisning i en följande paragraf, betecknas med 1 mom. och 2 mom.

26 §.

I 2:o) e) torde »bostad» lämpligen ändras till »hemvist».

29 §.

Då skattskyldig, som afgifvit ofullständig uppgift, får sig förelagdt att inkomma med fullständig sådan, lärers underrättelse äfven böra honom meddelas i hvad afseende den aflemnade uppgiften befunnits ofullständig. Med afseende härå föreslår komitéen, att paragrafens första moment ändras sålunda:

Derest uppgift, som i 18 § eller 19 § omförmäles, icke inom föreskrifven tid afgifvits eller ock afgifven sådan uppgift befinnes i visst afseende ofullständig, må bevillningsberedningens ordförande eller kronans ombud hos taxeringsnämnd eller hos pröfningsnämnd, i händelse sådant finnes för taxeringen erforderligt, om förhållandet göra anmälan, i Stockholm hos öfverståthållarembetet, i öfriga städer hos magistraten samt å landet till länsmannen i orten, hvilka myndigheter det derefter åligger att ofördröjligen mot bevis tillställa den försumlige anmaning att inom åtta dagar efter anmaningens mottagande afgifva fullständig uppgift, vid äfventyr, som i 31 § sägs. Sådan anmaning skall, der infordrandet föranledts af ofullständighet i aflemnad uppgift, jemväl innehålla underrättelse i hvad afseende uppgiften befunnits ofullständig.

31 §.

Paragrafens andra stycke synes tarvva ett tillägg angående särskild straffpåföljd för förmyndare eller god man, hvilken gjort sig skyldig till sådan försummelse, som der omförmäles. I ty fall bör nemligen den stadgade straffpåföljden icke drabba den skattskyldige omyndige eller frånvarande. Komitéen föreslår med afseende härå, att i slutet af ifrågavarande stycke göres följande tillägg:

dock att, derest uppgiften skolat afgifvas af förmyndare eller af

god man för frånvarande, nu stadgade påföljd icke eger rum, utan böte i sådant fall den försumlige förmyndaren eller gode mannen 25 kronor.

33 §.

På sätt ofvan i principbetänkandet anförts, har komitén ansett, att den omedelbara granskningen af de skattskyldiges deklARATIONER borde verkställas endast af bevillningsberednings eller beskattnings-
uämnds ordförande jemte en tillkallad ledamot, med rätt för kronans ombud vid nämnderna att närvara och utan att sedermera inom beredning eller nämnd vidare upplysning angående deklARATIONERNAS innehåll skulle lemnas, än som för taxeringen oundgängligen erfordrades. Häraf påkallas en omredigering af ifrågavarande paragraf. Men vidare anser ock komitén, att skyldig hänsyn till den skattskyldiges på heder och samvete afgifna uppgift bör föranleda, att, derest sådan uppgift vid taxeringens bestämmande eller fastställande icke följes, underrättelse derom meddelas den skattskyldige. På grund häraf föreslår komitén, att åt paragrafen gifves följande lydelse:

Utan hinder af uteblifven uppgift och med rätt att pröfva i hvad mån afgifven uppgift är af beskaffenhet att böra läggas till grund för taxeringen, eger bevillningsberedningen att föreslå samt taxerings- och pröfningsnämnderna att bestämma och fastställa skattskyldigs taxering; dock att härvid granskningen af de skattskyldiges till ledning för egen taxering lemnade uppgifter skall verkställas endast af berednings eller nämnds ordförande med biträde af en af denne tillkallad ledamot. Till biträdande ledamot vid granskning, som nu är sagd, bör i hvarje särskild fråga kallas den, som kan anses bäst känna den skattskyldiges förhållanden; och må vid sådan granskning i taxerings- eller pröfningsnämnd jemväl vederbörande kronoombud vara tillstädes.

För innehållet af sålunda granskad uppgift må icke inom beredningen eller nämnden vidare redogörelse lemnas än som för taxeringen oundgängligen erfordras.

Derest af skattskyldig lemnad uppgift icke följes vid hans taxering, skola skälen därför i taxeringslängden eller beskattningsnämndens protokoll angifvas, och skall tillika, då sådant frångående af lemnad uppgift egt rum hos taxerings- eller pröfningsnämnd, så fort ske kan underrättelse derom genom utdrag af nämndens protokoll med allmänna posten den skattskyldige kostnadsfritt tillsändas.

34 §.

Med anledning af förestående förslag till ändrad lydelse af 33 § föreslås, att ifrågavarande paragraf ändras sålunda:

Uppgift af skattskyldig till ledning för hans taxering må under inga omständigheter, så vida icke den skattskyldige medgifvit uppgiftens offentliggörande, vara tillgänglig för andra än de personer, hvilka jemlikt 33 § och 40 § b) skola granska uppgiftens innehåll, kronans ombud hos taxerings- och pröfningsnämnderna samt de embets- och tjänstemän, hvilka i och för sin befattning deraf erhålla del, och må ej heller utan den skattskyldiges samtycke i taxerings- eller pröfningsnämnds protokoll intagas; skolande efter taxeringsårets utgång så väl nu omförmälda som alla öfriga uppgifter, hvilka enligt denna förordning aflemnats, med det undantag, hvartill stadgandet i 74 § föranleder, öfverlemnas till bevillningsberedningens ordförande, hos hvilken de skola behörigen förvaras, intill dess fem år förflutit, hvarefter de af honom förstöras.

35 §.

1 mom. Uttrycket »veterligen oriktigt meddelande» torde böra förtydligas. Dessutom synes bestämmelsen i momentet, sådant detta nu lyder, icke böra ega tillämplighet i det fall, att det oriktiga meddelandet lemnats af förmyndare för omyndig eller af god man för frånvarande. Enligt komiténs åsigt bör därför momentets början erhålla följande förändrade lydelse:

Derest i afgifven uppgift eller upplysning enligt 18 §, 19 § eller 29 § skattskyldig har mot bättre vetande lemnat oriktigt meddelande och derigenom från taxering undandragit inkomst, skall — — — —.

I sammanhang härmed böra i ett nytt stycke af samma moment meddelas bestämmelser för det fall, då förmyndare eller god man gjort sig skyldig till svikligt förfarande af ifrågavarande beskaffenhet. Dessa bestämmelser torde böra innehålla föreskrift derom, att den skattskyldige skall vid den taxeringsförrättning, då kännedom om förhållandet vunnits, särskildt taxeras för den obeskattade inkomsten, äfvensom stadgande af ansvar för förmyndaren eller gode mannen; och torde

detta ansvar lämpligen kunna bestämmas till böter, motsvarande fem gånger den bevilling, som genom det svikliga förfarandet undandragits kronan.

40 §.

Derest 33 § ändras i öfverensstämmelse med hvad komitén föreslagit, lärer detta böra föranleda en mindre ändring i mom. d) af förevarande paragraf, hvilket moment i sådant fall kunde erhålla följande lydelse:

d) att vid beredningens sammanträden föra ordet, tillhandahålla och meddela ledamöterna alla i och för taxeringen erhållna uppgifter och upplysningar med den inskränkning, hvartill stadgandet i 33 § föranleder, i taxeringslängden på behöriga ställen — — — (o. s. v. oförändradt).

Vidare torde, vid förändring af 19 § 2 mom., på sätt komitén föreslagit, här böra intagas bestämmelser om kommunikation beredningarnes ordförande emellan för det fall, att i någon af taxeringsorterna deklARATIONEN icke följts vid taxeringsförslagets upprättande. Med afseende härå föreslås,

dels att efter mom. f) intages ett nytt mom. g), så lydande:

att, derest uppgift, som i 19 § 2 mom. sägs, icke blifvit vid taxeringsförslagets upprättande följd, derom äfvensom om skälen därför meddela underrättelse till ordförandene i öfriga orter, der den i uppgiften afsedda rörelse drifves;

dels ock att i sammanhang dermed början af nuvarande mom. g) — hvilket moment i stället torde betecknas med h) — måtte komma att lyda sålunda:

att, då sådan underrättelse, som under f) eller g) sägs, kommit honom tillhanda, — — — — —

Slutligen synes i nuvarande mom. h), hvilket i stället torde betecknas med i), lämpligen böra göras ett tillägg i syfte att hos beredningens ordförande inskräpa skyldigheten att tillse, att icke obehöriga personer erhålla tillgång till de i hans förvar befintliga deklARATIONER;

och torde för sådant ändamål momentet kunna erhålla följande förändrade lydelse:

att noga tillse, att de skattskyldiges till ledning för egen taxering aflemnade uppgifter, ehvad de afse pågående eller redan verkställd taxering, icke varda för obehörige tillgängliga, för hvilket ändamål sådana uppgifter böra, så snart de icke för taxeringen erfordras, under säkert lås förvaras, äfvensom att, då han från sin befattning afgått — — (o. s. v. oförändradt).

59 §.

I händelse 40 § ändras i enlighet med komiténs förslag, kommer hänvisningen i förevarande paragrafs sista punkt att gälla mom. h) i 40 §.

64 §.

Orden »jemte aflemnade uppgifter» torde, med anledning af hvad ofvan under 33 § föreslagits, böra utbytas mot orden »äfvensom, med den inskränkning, hvartill stadgandet i 33 § föranleder, aflemnade uppgifter».

77 §.

Här torde böra intagas de af komitéen ofvan i principbetänkandet tillstyrkta bestämmelser om ansvar och skadeersättningsskyldighet för taxeringsman, hvilken icke iakttager honom åliggande tystnadspligt; och föreslås i sådant afseende, att åt andra momentet gifves följande ändrade lydelse:

Ordförande i och ledamot af bevillningsberedning, taxeringsnämnd och pröfningsnämnd samt kronans ombud hos dylik nämnd och biträdande tjänsteman får icke, utom vid beredningens och vederbörande nämnds sammanträde och jemväl då endast med iakttagande af hvad i 33 och 34 §§ stadgas, yppa innehållet af skattskyldigs meddelade uppgift eller upplysning; och må de under öfverläggningarna inom sagda beredning eller nämnder lemnade upplysningar och yttrade åsigter rörande enskildes ekonomiska ställning icke på något sätt utspridas. Den häremot bryter, vare, derest han på grund af tjänstebefattning erhållit kännedom om det yppade förhållandet, underkastad ansvar såsom

för tjenstefel och straffes eljest med böter från och med 25 till och med 500 kronor.

Har genom sådant yppande af hvad hemligt hållas bort skada uppkommit, vare den felande derjemte skyldig skadan till fullo godtgöra.

78 §.

Blanketter till sådana meddelanden, som, enligt hvad komitén här ofvau under 33 § förordat, skulle tillsändas de skattskyldige, hvilkas deklARATIONER icke följts vid taxeringen, torde i likhet med blanketter till deklARATIONER böra på allmän bekostnad tillhandahållas vederbörande. Komitén föreslår i sådant afseende, att sista stycket af förevarande paragrafs femte moment ändras till följande lydelse:

Blanketter till uppgifter, som i 18 och 19 §§ omförmälas, så ock till protokollsutdrag, som i 33 § sägs, skola genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg tryckas och vederbörande tillsändas; börande kostnaden därför gäldas, på sätt i 4 mom. stadgas.

79 §.

I följd af den förändring, komitén förordat beträffande lydelsen af 77 § 2 mom., får komitén föreslå, att åt första momentet i förevarande paragraf gifves följande ändrade lydelse:

Åtal för förseelse, som i 77 § 2 mom. omförmäles, anhängiggöres vid allmän domstol. Sådan förseelse må ej af allmän åklagare åtalas, der ej målsegande densamma till åtal angifvit.

Då eljest, till följd af uraktlåtet fullgörande af de i denna författning meddelade föreskrifter eller af annan orsak, fråga uppstår — — — (o. s. v. oförändradt).

Instruktionen för taxeringsmyndigheterna.

2 §.

I händelse förordningens 9 § erhåller den lydelse, komitén förordat, lärer förevarande paragraf böra omredigeras, och föreslås i sådant afseende följande lydelse:

Vid taxering af sådan den skattskyldiges inkomst, som utgöres af ränta å utlånade eller i obligationer nedlagda eller hos bankinrättningar eller enskilde insatta penningar, upptages inkomsten till det belopp, hvartill den efter aftalad räntefot upplupna ränta för nästföregående år uppgår. Finnes skälig anledning — — — (o. s. v. oförändradt).

Med anledning af de ändringar i författningsförslaget, hvilka här ofvan af komitén förordats, erfordras vissa ändringar i texten till de vid förslaget fogade deklaraionsformulär; och föreslås i sådant afseende:

dels beträffande formuläret n:r 1:

att sista rubriken för »annan fastighet» ändras till följande lydelse:

Hyresvärdet för hyresfritt upplåtna, för af undertecknad sjelf begagnade samt för andra ej uthyrda lägenheter;

samt att i anm. 1 å sista sidan det stycke, som handlar om »annan fastighet», ändras sålunda:

beträffande *annan fastighet* än jordbruksfastighet: Om markens eller tomtens areal, derå uppförda byggnader och dessas brandförsäkringsvärde samt om årliga hyressumman för uthyrd egendom jemte hyresvärdet för hyresfritt upplåtna, för af egaren sjelf begagnade samt för andra ej uthyrda lägenheter inom sådan egendom;

dels beträffande formuläret n:r 2:

att den del af formuläret, som afser *inkomst af kapital* ändras till följande lydelse:

1:o) *inkomst af kapital:*

a) upplupen ränta å obligationer och penningar	kronor
b) utdelning från aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank	”
eller tillsammans	”

Från detta belopp yrkas *afdrag* för ränta å det af undertecknad upplånade kapital, till säkerhet hvarför

inteckning i undertecknads fasta egendom <i>icke</i> är gällande, nemligen	kronor
Återstå alltså	”
hvilket belopp minskas med hälften af ofvan upptagna belopp i utdelning från aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank	”
Till beskattning återstå alltså, enligt undertecknads åsigt, af inkomst under denna rubrik	”

att i marginalen vid inkomst af kapital hänvisas äfven till 15 § bevillningsförrordningen;

att i den del af formuläret, som afser afdrag från *inkomst af handel eller näring*, mom. d) och e) måtte ändras sålunda:

d) omkostnader för verksamhetens bedrivande. (Härvid får afdrag *icke* ega rum för utskylder; för den skattskyldiges och hans familjs lefnadskostnader samt dertill hänförliga utgifter; för ränta å den skattskyldiges eget, i rörelsen nedlagda kapital; för hvad som afsättes till reservfond eller dylikt, afskrifves å bokförda värdet af fast egendom eller användes till sådan egendoms förbättring, till jordbruksfastighets underhåll, för tillökning af inventarier eller kapitalafbetalning å skuld):.....

e) förluster af följande slag:

.....

 att uti den del af formuläret, som omfattar afdrag från *annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur*, mom. a) måtte utgå;

att vid den del af formuläret, som rör uppgiften, huru inkomst af sådan handel och näring, hvilken drifves å flera orter, bör, enligt den skattskyldiges åsigt, å dessa fördelas, i marginalen upptages en hänvisning till 19 § 2 mom. sista stycket bevillningsförrordningen;

att, med bibehållande oförändrad af *anm. 1* å formulärets sista sida, nuvarande *anm. 2* dersammastädes nedflyttas såsom 3:o i stället för nuvarande 3:o, som skulle utgå, samt att under 2:o införes en ny anmärkning af följande lydelse:

a) Fullständig uppgift skall aflemnas beträffande inkomst af *kanal*,

jernväg eller *annan farväg* eller af *telefonanläggning* på en hvar af de orter, der stationerna äro belägna, och beträffande inkomst af *flottled* eller *annan farled* på en hvar af de orter, hvarifrån inkomsten anses härflyta; och skall sådan uppgift särskildt angifva, huru enligt den skattskyldiges åsigt, den uppgifna beskattningsbara inkomsten bör fördelas de särskilda orterna emellan.

b) Beträffande inkomst af *bankrörelse*, som drifves på skilda orter, skall fullständig uppgift aflemnas på alla de orter, der hufvud-, afdelnings-, eller kommissionskontor finnes; och skall jemväl sådan uppgift angifva, huru, enligt den skattskyldiges åsigt, det beskattningsbara inkomstbeloppet bör på dessa orter fördelas; skolande till grund för denna fördelning läggas storleken af sammanlagda in- och utlåningen på de särskilda orterna, för hvilket ändamål det åligger skattskyldig, som drifver sådan rörelse, att vid uppgifterna foga utdrag af de särskilda kontorens månadsrapporter, upptagande balansen å in- och utlåningsräkningarna vid hvarje månads slut.

c) Rörande inkomst af *annan på skilda orter såsom gemensam affär idkad handel eller näring*, än som i a) och b) här ofvan sägs, erfordras fullständig uppgift endast i den ort, der hufvudaffären drifves, hvar emot uppgifterna till öfriga orter endast behöfva angifva summan af den beskattningsbara inkomsten jemte de särskilda orter, der handeln eller näringen drifves, och den ort, der fullständig uppgift aflemnats, äfvensom huru den beskattningsbara inkomsten, enligt den skattskyldiges åsigt, bör fördelas de särskilda orterna emellan.

Komitén får slutligen erinra, att komiténs här ofvan framställda ändringsförslag ej blott beträffande fastighetsbeskattningen utan möjligen ock i fråga om beskattningen af utdelning från aktiebolag och enskilda sedelutgifvande banker påkalla jemväl vissa ändringar i de vid det granskade förslaget fogade taxeringslängder.

RESERVATIONER.

**Reservation af herrar Cavalli, Olof Jonsson och
grefve Wachtmeister.**

Då det uppdrag, som lemnats komitén, afsett att afgifva yttrande i fråga ej mindre om lämpligheten att i bevillningslagstiftningen upptaga vissa af de nya beskattningsgrundsatser, på hvilka ett af oss, enligt uppdrag af chefen för Kongl. finansdepartementet utarbetadt förslag till ny bevillningsförordning — i hvars slutliga redaktion undertecknad Wachtmeister likväl icke deltagit — är bygd, än äfven om det sätt, hvarpå sagda grundsatser blifvit i författningsförslaget tillämpade, så är det tydligt, att vi inom komitén förordat inrymmande i vår skattelagstiftning af omförmälda nya beskattningsgrundsatser. Vi hafva inom komitén emellertid icke motsatt oss de jemkningar och förändringar, som ifrågasatts, så länge vi dermed kunde bidra till denna stora och viktiga frågas förande framåt, men vi hafva icke kunnat utsträcka detta tillmötesgående ända derhän, att vi, i likhet med komiténs majoritet, snart sagdt i allo underkänt de af oss föreslagna grunderna för en beskattningslagstiftning och i stället godkänt de grunder, hvarpå den nu gällande bevillningsförordningen är bygd. Genom de beslut, som af komitén fattats i de till dess yttrande hänskjutna viktiga spörsmål, har nemligen ingen annan ändring föreslagits i gällande bevillningslagstiftning, än att inkomst af kapital upptages till beskattning till ett med en femtedel af inkomsten förhöjdt belopp, och utdelning, som delägare i aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank eger uppbära från bolaget eller banken, upptages till utdelningens halfva belopp såsom skattepliktig inkomst hos bank- eller bolagsdelegaren, samt obligatorisk sjelfdeklaration i en temligen mildrad form tillstyrkes, under det att det nu gällande, såvidt vi känna, allmänt öfverklagade sättet för taxering af inkomst af skog erhållit komiténs godkännande med undantag allenast af de utaf komitén föreslagna tillägg, att särskildt taxeringsvärde skulle sättas å inrösnings- och särskildt å afrösningsjord, en förändring, som svårligen torde kunna betecknas såsom en förbättring, samt att likaledes särskildt taxeringsvärde skulle kunna åsättas ståndskog, hvartill afverkningsrätt, utan nyttjanderätt till sjelfva marken, blifvit upplåten, och sålunda fastighetstaxeringsvärde åsättas hvad som

måste anses såsom lös egendom. Sistnämnda afvikelse från de allmänna grundsatzerna i bevillningsförordningen komme säkerligen att i åtskilliga afseenden medföra mindre lyckliga följder, i hvilket afseende särskildt kan erinras derom, att den på en sådan »fastighet», hvilken när som helst kunde försvinna, enligt väglagen belöpande vägs katt skall uppskattas hvarje gång för en tid af tio år.

Komitén har ej heller erkänt behovet deraf, att något göres för vidtagandet af sådana ändringar i nu gällande bevillningslagstiftning, att den skuldsatte fastighetsegaren eller löntagaren beredes någon lindring i sin direkta skatt till staten i jemförelse med den skuldfria fastighetsegaren eller löntagaren, lika litet som komitén i sitt förslag inrymt plats för den uppfattningen, att egare af en mycket obetydlig fastighet eger en relativt mindre skatteförmåga än egaren af en stor fastighet, derigenom helt och hållet skjutande åt sidan ett kraf, som kanske i dag kan afvisas, men som ej länge kan tillbakahållas, eller att egare af torplägenheter, backstugor, små gatebus o. d. måste, derest rättvisa i beskattningslagstiftningen verkligen åstundas, beredas någon lindring i den riktning, som nu är den mindre inkomsttagaren medgifven.

Och härmed hafva vi vidrört kärnpunkterna af de anmärkningar, som måste göras emot komiténs förslag, och som vinna i vikt och betydelse, derest uppmärksamhet fästes vid anledningen dertill, att ändringar i bevillningsförordningen nu ansetts nödiga. Den 27 november 1892 aflät nemligen Riksdagen en skrifvelse till Konungen, hvori Riksdagen uttalade såsom sin åsigt, att det starkare anlitaudet af den direkta beskattningen för statsbehofvens täckande, som enligt den af Kongl. Maj:t för 1892 års urtima Riksdag framlagda finansplan skulle komma att ega rum, oeftergiftigt förutsatte en revision af bevillningsförordningens bestämmelser, i syfte så väl att i allmänhet öka deras effektivitet som ock att, på sätt af chefen för Kongl. finansdepartementet antydts, åvägabringa en mera likformig tillämpning af förordningen samt särskildt med beskattning på ett verksammare sätt än för närvarande egde rum, träffa vissa inkomstarter. Med detta mål för ögonen skredo vi till vårt arbete och i sådan riktning är vårt förslag utarbetadt, under det att komitén synes oss till väsentlig del hafva lemnat dessa synpunkter åsido. Vi förmena dock, att komitén, äfven om den icke erhållit direkt föreskrift att följa detta af både Regering och Riksdag godkända program för bevillningslagstiftningen, dock ej med fog kunnat lemna det så ringa afseende som skett, och vi hysa den åsigten, att komitén, om den ock genom hvad den åtgjort

undanskjutit en välbehöflig reform af ifrågavarande lagstiftning, dermed ingalunda bragt den derom väckta frågan på fall.

Hvad den af komitén begagnade motivering angår, så torde det vara temligen ofruktbart att här under formen af reservation upptaga densamma till närmare granskning. Skälen för våra förslag äro framlagda i motiveringen till betänkandet af den 2 november 1894, och vi hafva icke af komiténs kritik funnit oss föranlättna att frångå densamma. Endast rörande en punkt anse vi oss böra yttra några ord.

Om den direkta beskattning, som utgår under allmänna bevillningens form, skall kunna i afsevärdt högre grad än för närvarande anlitas för fyllande af statens skattebehof, är det, enligt hvad allmänt torde vara känt och erkänt samt äfven blifvit af Konung och Riksdag uttaladt, nödigt att grunderna för bevillningen så jemkas, att större garanti för jemlikhet i beskattningen må vinnas, än som kan anses vara genom nu gällande bevillningsförordning beredd. I intet afseende torde saknaden af sådan jemlikhet skarpare framträda än uti den i sagda bevillningsförordning innefattade anordning, enligt hvilken beskattningen å fast egendom utgår enligt så fullständigt olika grunder mot beskattningen å andra inkomstkällor, att, på sätt vid flerfaldiga tillfällen blifvit framhållet, fastighetsbevillningen och inkomstbevillningen i sjelfva verket äro två olika skatteformer, hvilka med hvarandra hafva föga gemensamt. Att på en gång utjemna denna åtskillnad låter sig, på sätt 1894 års komiterade äfven framhållit, helt visst icke göra, men deraf följer ingalunda, att icke de steg i sådan riktning, som redan nu kunna tagas, äfven böra tagas. Sistnämnde komiterade hafva i sådant syfte föreslagit, att vid beskattning af fastighet visst afdrag skulle få ega rum för ränta å skuld äfvensom viss lindring åtnjutas för smärre fastighetsinkomster. Om ock, på sätt 1895 års komiténs majoritet framhållit, något i inkomstbeskattningens natur grundadt skäl för de föreslagna begränsningarne i nyssberörda afdrag och lindring ej förefinnes, måste det väl, då målet icke på en gång kan vinnas, för dem, det gäller, anses fördelaktigare att få någon lindring än ingen. I sammanhang med och såsom följd af de sålunda föreslagna förändringarne har åt bevillningsförordningen gifvits den förändrade uppställning, att *inkomst* af fast egendom upptagits såsom en af de fyra hufvudarter af inkomst, å hvilka bevillningen enligt förslaget blifvit fördelad. Sistnämnda anordning har inom 1895 års komité väckt mycken gensägelse, och vi sakna icke anledning till den förmodan, att inom komitén majoritet kunnat vinnas för förslaget om beredande af skuldränteafdrag vid fastighetsbeskattning, derest icke fastig-

hetsbevilningens här af påkallade formela likställande med bevilning för andra slag af inkomst mött betänklighet. Att den af 1894 års komiterade föreslagna bevilningen för inkomst af fast egendom icke till alla delar är en verklig inkomstskatt, är lätt att bevisa och medgifves af oss villigt, men likhetspunkterna blefve dock genom den vid den förstnämnda bevilningen i vissa afseenden tagna hänsynen till den skattskyldiges personliga förhållanden enligt vår mening tillräckliga för att man — om än med någon, så dock icke icke alltför stor oegentlighet — skulle vara berättigad att i förordningen såsom sidoordnade upptaga de olika slagen af bevilningar. Det bör härvid icke förbises, att, så länge icke afdrag för ränta å all slags skuld är medgifven, ej heller all för närvarande så kallad inkomstbevilning, t. ex. bevilning af löntagares inkomst, är ren inkomstskatt. Och i öfrigt synas oss de fördelar, som skulle vinnas genom den föreslagna enheten i bevilningsförordningens uppställning, vara af den betydelse, att de anmärkningar mot denna anordning, som kunde härledas ur vissa rent principiella grunder, borde få vika. Såsom ett exempel på sagda fördelar vilja vi endast påpeka, hurusom, medan den nuvarande bevilningsförordningen för bestämmandet af det bevilningsfria afdraget i det fall, att en skattskyldig jemte inkomst af kapital eller arbete eger fast egendom, måst anlita den fullständigt principvidriga sammanblandning af två olika skatteformer, hvarom förmåles i 17 § af instruktionen för taxeringsmyndigheterna, och fördenskull ej heller kunnat meddela bestämmelserna härom inom sjelfva förordningens ram, utan måst hänskjuta dem till instruktionen, så kunna med den föreslagna förändrade uppställningen bestämmelser i ämnet, såsom af 1894 års förslag, § 15, framgå, på ett enkelt och naturligt sätt inrymmas i författningen.

Reservation af Herr Ivar Månsson.

På samma gång jag inom komitén yrkat på tillstyrkande i hufvudsak af det granskade förslaget — hvarföre jag ock i det väsentliga instämmer i förestående reservation — har jag icke kunnat underlåta att jemväl påyrka vissa modifikationerna i samma förslag.

Så har jag till en början ansett nödigt, att bestämmelserna i förslagets 13 § beträffande skuldränteafdrag blefve jemkade så, att större likställighet komme att ega rum mellan inkomst af fast egendom och

»annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur». Verkningarne af förslaget, hvilket vid den senare inkomstarten medgifver skuldräntefdrag, med 20% af inkomsten, både vid bevillningen och kommunalutskylderna, under det att i fråga om fastighetsinkomst afdraget för ränta å in-tecknad skuld visserligen skulle få uppgå till 40% af inkomsten men gälla endast bevillningen, skulle nemligen blifva, att i en kommun, der, såsom vanligen är förhållandet, kommunalskatten belöper sig till 5 å 6 gånger bevillningen, lindringen för den, som hade »annan inkomst», blefve ungefär 3 gånger större än för fastighetsegaren, hvilket jag icke kunnat finna riktigt.

Vidare har förslaget, att bevillningsfritt afdrag skulle få ega rum ända upp till 2,200 kronors inkomst, syns mig mindre riktigt, synnerligast hvad fastighet beträffar; och har jag för den skull ansett mig böra påyrka tillstyrkande af den ändring i förslagets 15 §, att för inkomst af fast egendom bevillning icke skulle erläggas, om inkomsten icke uppginge till 30 kronor, samt att för sådan inkomst half bevillning skulle utgöras, då inkomsten uppginge till 30 till och med 500 kronor, och $\frac{3}{4}$ -delar af fulla bevillningen, då inkomsten utgjorde mellan 500 och 1,000 kronor, vid hvilket sistnämnda inkomstbelopp full skattskyldighet skulle inträda. På sådant sätt blefve det allenast de allra minsta fastighetslotterna, som finge åtnjuta skattelindring.

Äfven beträffande stadgandena om skogsbeskattningen, hvilka otvifvelaktigt tillhöra förslagets viktigaste delar, instämmer jag i hufvudsak uti det granskade förslaget. Dock har jag, i likhet med hvad vid förslagets granskning inom kammarrätten gjorts gällande af två reserveranter, kammarrättsråden Bodin och Erickson, och på de af bemälda reserveranter anförda skäl ansett, att fastighetsegare ej bör vid beräkning af sin inkomst af afverkning eller försäljning af skog njuta afdrag för någon del af fastighetens köpeskilling. Genom en sådan ändring i det granskade förslaget skulle de af komiténs pluralitet framställda hufvudsakliga anmärkningar mot förslaget bortfalla.

I fråga om beskattning af inkomst af kapital och af aktier samt beträffande obligatorisk sjelfdeklaration har jag biträdt den mening, som inom komitén gjort sig gällande.

Reservation af herrar Svedelius, Nisser och Rettig.

Undertecknade, hvilka icke kunnat ansluta sig till komiténs åsigt i vissa delar af dess nu framlagda betänkande, få härmed afgifva sin reservation, i hvad som rörer denna deras afvikande mening:

Om reservanterna äfven medgifva, att *kapitalförmögenheten* kunde vara ett — på grund af sin fonderade natur — lämpligt skatteobjekt för att i mån af behof bereda *staten* en större inkomst, äfven om dervid en progressiv skala skulle komma att blifva tillämpad, hysa de dock en motsatt åsigt med hänsyn till den *kommunala* skatten, hvilken enligt nu gällande skattegrunder är med bevillningen till *staten* oskiljaktigt förbunden och i proportion till densamma utgår.

Egaren af kapital tager nemligen icke för sin del i större anspråk — snarare mindre än andra skattdragande — de förmåner inom kommunen, såsom fattigvård, skolor, polisväsende m. m., hvilka till väsentlig del framkalla dessa utskylder, som den kommunala skatten är afsedd att täcka.

Under det att en förhöjd skatt till *staten* drabbar en hvar lika i förhållande till hans förmögenhet, hvarhelst han än må vara mantals- och skattskrifven, verkar deremot den af ofvannämnde förhöjning förorsakade högre kommunala bevillningen *så*, att den kan, allenast beroende af den skattskyldiges boningsort, variera från 0 till mer än 10 gånger detta belopp, som *staten* af honom kräfvat, hvilket förhållande — oafsedt det orättvisa i en dylik ojemn skattefördelning å ett rörligt skatteobjekt — lätt kan leda derhän, att de för tungt beskattade medlemmarne söka sig till annan för dem gynsamare beskattningsort.

I de utländska stater, der en dylik förhöjd kapitalbeskattning blifvit införd, förefinnes icke detta nu påpekade samband mellan bevillningen till stat och kommun, och som hos oss i så många hänseenden lägger hinder i vägen för en lycklig lösning af de stora frågor, som röra vårt skatteväsen, och hvilka måhända icke utan en genomgripande förändring i de nu gällande grunderna för den allmänna bevillningens utgörande kunna ledas till det af en hvar eftersträfvade målet: »en så vidt möjligt, rättvis och rättmätigt fördelad beskattning af hvarje svensk medborgare».

Innebörden af detta samband framträder än skarpare, då fråga om *särskild beskattning af utdelning å aktier eller banklotter* föreligger till behandling och beslut.

Reservanterna vilja här icke ingå i någon polemik angående det

principiela berättigandet af en dylik dubbel, och i många fall flerdubbel beskattning, som af komitén ifrågasättes, då den föreslår att — sedan aktiebolaget eller banken erlagt *full* skatt, så till stat som kommun, för sin årsvinst — äfven aktieegaren och banklottsinnehafvaren skall kännas skyldig erlägga bevillning för den på honom belöpande andelen af samma årsvinst, hvilken han i form af utdelning uppbär, likaledes till både stat och kommun; på de grunder häröfvan anförts rörande kapitalförmögenhet, anse sig reservanterna dock äfven här kunna medgifva ett berättigande för staten att, der så af behovet påkallas, pålägga det slag af förmögenhet, som representeras af aktie- eller bankbolag, en högre beskattning — vare sig denna anses böra utgå från bolaget resp. banken direkt eller från den enskilde delegaren; dock utan att en dylik »tilläggsbevillning» må ega någon samrörighet med kommunalskatternas utgörande.

Reservation af herr Hammarskjöld.

Då jag biträdt komiténs beslut angående förhöjning i bevillningen för inkomst af kapital, har detta skett under förutsättning, att den gräns, vid hvilken den förhöjda beskattningen skulle göras gällande, icke bestämdes lägre, än att den skattskyldige verkligen kunde anses vara i stånd att bära en förhöjd beskattning. Sedan nu denna gräns blifvit satt så låg som till 1,500 kronor, kan jag icke biträda beslutet i denna del. Det synes mig ligga en bestämd motsägelse uti att förklara en person ega förmåga att bära *förhöjd* beskattning, på samma gång man medgifver honom rätt till bevillningsfritt afdrag, emedan han på grund af små inkomster icke anses kunna bära vanlig, enkel beskattning. En dylik åsigt synes mig icke heller stå i god öfverensstämmelse med komiténs eget uttalande, att »de små inkomsttagarne kunna ju icke anses ega någon afsevärdt ökad skatteförmåga därför, att någon del af deras inkomst härflyter af kapital». Att bestämma huru stor inkomsten bör vara för att icke längre räknas till »de små», måste i viss mån bero af godtycke, men så länge den icke uppnått den gräns, der rätten till bevillningsfritt afdrag upphör, torde man icke med fog kunna räkna den till de större.

I fråga om beskattning af utdelning, som delegare i aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank eger uppbära från bolaget eller banken, instämmer jag uti den reservation, som afgifvits af herrar Svedelius, Nisser och Rettig.

Reservation af herrar Nisser och Rettig.

Undertecknade, hvilka i princip dela den af komitén uttalade åsigt angående så kallade »Obligatorisk sjelfdeklaration», hålla dock före de i förslaget och dess bilagde formulär intagne detaljbestämmelserna endast skola tjena till att försvåra införandet af denna princip tillämpning på våra förhållanden.

Dessa bestämmelser synas oss nemligen alltför djupt ingripa i individens rättigheter, på samma gång de antyda en icke berättigad — åtminstone icke bestyrkt — misstro till hans vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter.

Reservanterna kunna icke heller inse, hvilka skäl komitén egt att i detta hänseende förelägga vilkor och föreskrifter, långt mera fordrande än hvad i flera utländska lagstiftningar på detta område promulgerats, hvarföre ock från vår sida påyrkats, det denna så kallade »sjelfdeklaration» skulle — till dess det svenska folket hunnit blifva med denna nya princip förtroget — blifva »obligatorisk» endast med hänsyn till den skattskyldiges nettoinkomst, som en hvar deklara-pliktig — med iakttagande af honom lemnade, tydliga föreskrifter angående rätt till afdrag från bruttoinkomsten — uppgifver »på heder och samvete» vara i och för hans beskattning den verkliga.
